

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

Fakulta
tělesné kultury

**OSOBNÍ A PROFESNÍ ŽIVOT PROF. BOHUSLAVA HODANĚ,
PRVNÍHO DĚKANA FAKULTY TĚLESNÉ KULTURY**

Bakalářská práce

Autor: Antonín Hartinger

Studijní program: Tělesná výchova se zaměřením na vzdělávání (maior) +
Přírodopis a enviromentální výchova (minor)

Vedoucí práce: RNDr. Svatopluk Horák

Olomouc 2023

Bibliografická identifikace

Jméno autora: Antonín Hartinger

Název práce: Osobní a profesní život Prof. Bohuslava Hodaň, prvního děkana Fakulty tělesné kultury

Vedoucí práce: RNDr. Svatopluk Horák

Pracoviště: Katedra společenských věd v kinantropologii

Rok obhajoby: 2023

Abstrakt:

Bakalářská práce se věnuje významné osobnosti tělesné kultury, kterou je Prof. Bohuslav Hodaň. Hlavním cílem práce bylo charakterizovat osobnost prvního děkana Fakulty tělesné kultury Prof. Bohuslava Hodaň. Práce popisuje jeho osobní i profesní život včetně období, ve kterém zastával pozici děkana nově vzniklé Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci. Z výsledků práce vyplývá, že na pracovní kariéru Prof. Bohuslava Hodaň měla vliv rodina, rodné prostředí, politická situace a jeho záliba k pohybové aktivitě.

Klíčová slova:

Fakulta tělesné kultury, Prof. Bohuslav Hodaň, Univerzita Palackého, děkan, kinantropologie

Souhlasím s půjčováním práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author: Antonín Hartinger
Title: Personal and professional life of Prof. Bohuslav Hodaň, the first dean of the Faculty of Physical Culture

Supervisor: RNDr. Svatopluk Horák
Department: Department of Social Sciences in Kinanthropology
Year: 2023

Abstract:

The bachelor thesis is devoted to a significant personality of physical culture, which is Prof. Bohuslav Hodan. The main aim of the thesis was to characterize the personality of the first dean of the Faculty of Physical Culture Prof. Bohuslav Hodan. The thesis describes his personal and professional life, including the period in which he held the position of Dean of the newly established Faculty of Physical Culture of Palacký University in Olomouc. The results of the thesis show that Prof. Bohuslav Hodana's professional career was influenced by his family, his native environment, the political situation and also his predilection for physical activity.

Keywords:

Faculty of Physical Culture, Prof. Bohuslav Hodaň, Palacky University, Dean, kinanthropology

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracoval samostatně pod vedením RNDr. Svatopluka Horáka, uvedl všechny použité literární a odborné zdroje a dodržoval zásady vědecké etiky.

V [Název obce] dne [Zadejte datum]

.....

Rád bych poděkoval vedoucímu práce RNDr. Svatopluku Horákovi, za odbornou pomoc a cenné rady, které mi poskytl při zpracování této bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat pracovníkům z Archivu UP a Archivu MUNI za spolupráci a poskytnutí potřebných informací. Zároveň bych rád poděkoval své rodině a přítelkyni za psychickou podporu během tvorby bakalářské práce.

1 OBSAH

1Obsah.....	6
2Úvod	8
3Přehled poznatků	9
3.1Univerzita Palackého v Olomouci	9
3.1.1Fakulty na nichž působil Prof. Bohuslav Hodaň	12
3.1.2Vývoj studia učitelství tělesné výchovy v Olomouci	16
3.2Vysokoškolský zákon	17
3.2.1Zákon o vysokých školách z roku 1950	18
3.2.2Zákon o vysokých školách z roku 1966	18
3.2.3Zákon o vysokých školách z roku 1980	19
3.2.4Zákon o vysokých školách z roku 1990	20
3.2.5Zákon o vysokých školách z roku 1998	20
3.2.6VÝVOJ AKADEMICKÝCH TITULŮ NA VYSOKÉM ŠKOLSTVÍ	21
3.2.7Funkce děkana s ohledem na vývoj vysokoškolského zákona.....	24
3.3KINANTROPOLOGIE	26
4Cíle	29
4.1Hlavní cíl.....	29
4.2Díličí cíle.....	29
4.3Výzkumné otázky.....	29
5Metodika	30
5.1Výzkumný soubor	30
5.2Metody sběru dat	30
5.2.1Archivní metoda.....	30
5.2.2Orální historie	31
6Výsledky.....	32
6.1Základní údaje Prof. Bohuslava Hodaně	32
6.2Osobní život Prof. Bohuslava Hodaně	33
6.3Profesní život Prof. Bohuslava Hodaně	34
6.4Děkanské období Prof. Bohuslava Hodaně	36
6.5Vliv rodného prostředí na profesní kariéru Prof. Bohuslava Hodaně	39

6.6	Význam pohybu v životě Prof. Bohuslava Hodaně.....	39
6.7	Vliv politické situace na profesní dráhu Prof. Bohuslava Hodaně.....	40
6.8	Působení Prof. Bohuslava Hodaně a jeho přínos na Univerzitě Palackého.....	41
7	Diskuse	42
8	Závěry	44
9	Souhrn	45
10	Summary	46
11	Referenční seznam	47

2 ÚVOD

V této bakalářské práci se budeme zabývat osobním a profesním životem Prof. Bohuslava Hodaně, který je řazen mezi významné osobnosti tělesné kultury. Kromě jeho přínosu pro Univerzitu Palackého v Olomouci, budeme sledovat jeho dětství, dospívání a jeho dospělý život.

Práce obsahuje informace o Univerzitě Palackého, od jejího vzniku až po její rozvoj v dnešní době. Zahrnuje vznik a vývoj jednotlivých fakult na UP. Práce nabízí i informace poskytující vývoj studia učitelství tělesné výchovy v Olomouci, vývoj vysokoškolského zákona, vývoj akademických titulu na vysoké škole a zabývá se i kinantropologií. Nahlédneme i na fakulty, na kterých Prof. Bohuslav Hodaň působil.

Výzkumným problémem této práce je život Prof. Bohuslava Hodaně. Práce zkoumá jeho osobnost od narození. Zkoumá jeho osobnost v odlišných sférách života, tzn. v osobní a pracovní sféře života. V osobní sféře je poukázáno na jeho rodné prostředí, rodinu, jeho záliby a studium. V té pracovní části života je popisován jeho kariérní růst, a to jak z akademického, tak i zaměstnaneckého hlediska.

Záměrem práce je podat co nejvíce informací o životě Prof. Hodaně, který se podílel na vzniku Fakulty tělesné kultury, kde se stal jejím prvním děkanem.

3 PŘEHLED POZNATKŮ

3.1 Univerzita Palackého v Olomouci

První zmínky o Univerzitě Palackého se objevují v 16. století, v souvislosti s příchodem jezuitů do Olomouce, které se do města pokoušel pozvat první protireformační biskup Marek Khuen, byl však neúspěšný. Jeho nástupce Vilém Prusinovský z Víckova usiloval o podporu katolické výuky a výchovy, proto přistoupil k záchraně katedrální školy u sv. Václava v Olomouci. Následujícím rekatolizačním plánem bylo vybudovat jezuitskou kolej 4. stupně (Schulz, Navrátil, Horejsek & Holinková, 1973).

Na žádost Prusinovského přichází roku 1566 jezuiti, aby vybudovali univerzitní kolej tzv. kolej Tovaryšstva Ježíšova (Fakulta tělesné kultury, 2011).

„Ta byla novým typem vysokého učení, zaměřená intencemi uvedeného koncilu především na protireformaci, rekatolizaci a konzolidaci katolické církve v 16. století“ (Šantavý & Hošek, 1980, p. 17).

Dne 22. prosince 1573 bylo vysoké učení v Olomouci obdařeno promočním právem a začalo být rovnocenné jako v jiných západoevropských univerzitách. Privilegia vysokého učení udělil papež Řehoř XIII. a císař Maxmilián II. (Pojsl, Urbášek, Mlčák, Fiala & Kašpar, 2009; Schulz et al., 1973; Šantavý & Hošek, 1980).

Šantavý & Hošek (1980) dodávají, že někteří autoři datují zrod vysokého učení až od dob, kdy byla přednášena filozofie a zároveň provedena první imatrikulace, tedy od roku 1576. Jiné datování potvrzují v poznámkách i Schulz et al. (1973), kde se dozvídáme, že jedni považují počátek v roce 1566, kdy byla zřízena jezuitská kolej a akademie, a jiní datují zrod univerzity od dob konání prvních promocií, tedy v roce 1578.

Univerzita v Olomouci nabyla státnosti v roce 1773, zrušením jezuitského řádu. V roce 1778 byla univerzita přeložena z Olomouce do Brna. Po čtyřech letech, roku 1782, byla vrácena zpět do Olomouce, ale zároveň degradována na tříleté lyceum. Roku 1827 bylo olomoucké lyceum opět povýšeno rakouským císařem Františkem I. na univerzitu. Z důsledku politických událostí první poloviny 19. století byla univerzita v Olomouci dekretem ze dne 17. května 1860 s konečnou platností zrušena (Fakulta tělesné kultury, 2011).

Zrušení univerzity v roce 1860 potvrzují i Válková & Štekr (2001) a dodávají, že jednou z příčin zrušení byla účast na revolučním hnutí v letech 1848-1849.

Pojsl et al. (2009); Šantavý & Hošek (1980) se shodují, že některé instituce zůstaly nedotčeny. Konkrétně se jednalo o teologickou fakultu, které bylo ponecháno rigorózní a promoční právo ze dne 14. června 1857.

Pojsl et al. (2009) dále zmiňují, že rovněž přetrval i medicínsko-chirurgický ústav, k jehož nejvýznamnějším učitelům patřil profesor porodnictví František Jan Mošner.

V roce 1919 byla teologická fakulta přejmenována na Cyrilometodějskou bohosloveckou fakultu. O dvacet let později, došlo k násilnému uzavírání českých vysokých škol, kterému se nevyhnula ani tato fakulta (Šantavý & Hošek, 1980).

V době druhé světové války v letech 1939-1945 bylo vysoké učení zastaveno. V květnu 1945, kdy válka skončila bezpodmínečnou kapitulací nacistického Německa, která trvala šest let, se studenti pokoušeli obnovit olomouckou univerzitu. Předválečná struktura vysokých škol v Česku byla obnovena a všechny německé školy na českém území zrušeny, vše v souladu s Košickým vládním programem (Urbášek & Pulec, 2012).

Počáteční argumenty pro obnovu univerzity v Olomouci, zdůrazňovaly, že město Olomouc nabízí výhodnou geografickou polohu, je bráno jako kulturní centrum Moravy a má dlouholetou univerzitní tradici, kterou potvrzují pozůstatky teologické fakulty a vědecké knihovny (Schulz et al., 1973).

Dne 21. února 1946 přijalo Prozatímní národní shromáždění republiky Československé, zákon o obnovení univerzity v Olomouci. Olomoucká univerzita byla obnovena v plném rozsahu a nově nesla název Univerzita Palackého (Schulz et al., 1973). Stejně tvrzení potvrzuje i Pojsl et al. (2009), podle Urbášek & Pulec (2012).

Činnost nových univerzit začala registrací lékařských škol ihned po přijetí zřizovacího zákona, s výjimkou stávající teologické školy. Začátkem zimního semestru 1946-1947 přivítala své první studenty filozofická a pedagogická fakulta. Slavnostní otevření Univerzity Palackého se konalo 21. února 1947, v den výročí jejího založení (Urbášek & Pulec, 2012).

14.7. V roce 1950 byla zrušena Cyrilometodějská teologická škola. O tři roky později byla olomoucká Pedagogická fakulta přeměněna nařízením vlády na samostatnou Vysokou školu pedagogickou se společenskou a přírodovědnou fakultou. V té době byly v Olomouci dvě vysoké školy. K 18. září 1958 došlo ke sloučení Vysoké školy pedagogické s univerzitou Palackého, která provozovala lékařskou fakultu a fakulty společenských a přírodních věd (Fakulta tělesné kultury, 2011).

V roce 1959 byl v Olomouci zřízen Pedagogický institut, kde bylo zavedeno učení pro učitele tělesné výchovy pro základní školy. V roce 1964 byla z Pedagogického institutu vytvořena Pedagogická fakulta, ve které byli vzděláváni učitelé pro první a druhý stupeň ZŠ (Horák, 2022).

Období tzv. normalizace po sovětské okupaci v roce 1968 vážně poškodilo univerzitu, snížilo úroveň pedagogické a vědecké práce, pronásledovalo demokraticky smýšlející učitele a studenty (Univerzita Palackého, 1995).

Studentští aktivisté byli v dobách normalizace perzekučně postihováni, veřejně zahanbováni. Více než dvě stě učitelů a vědeckých pracovníků přišlo o práci a hrozila jim kriminalizace. Po „politických“ čistkách, které probíhaly na filozofické, lékařské, přírodovědecké, pedagogické fakultě a katedře tělesné výchovy, nastal čas na sanační konsolidace (Bieberle, 2016, s. 28-36).

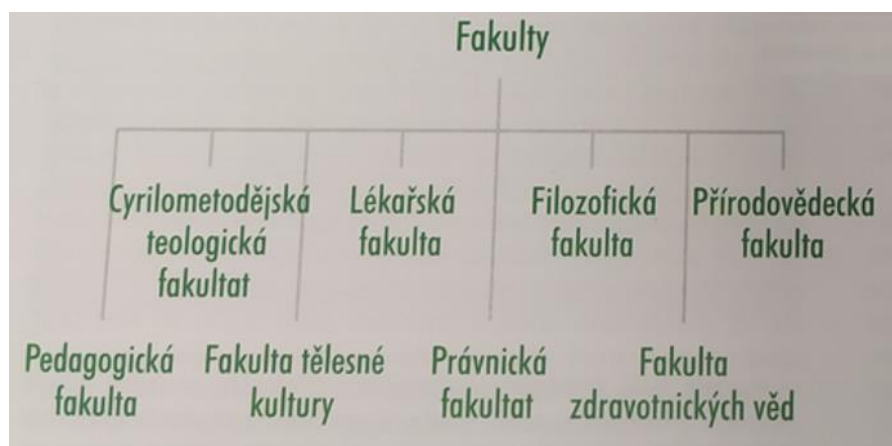
Bieberle (2016) uvádí, že mezi světlé stránky sanační konsolidace řadíme například absenci existenčního ohrožení univerzity a jednotlivých fakult, extenzivní vývoj Univerzity Palackého nebo vývoj univerzitních budov. Do negativ spojené se sanační konsolidací zařazujeme vlastní činnost fakult, kateder, ústavů a klinik, protože úroveň vědecké a pedagogické práce nebyla hlavním ukazatelem hodnoty vysokoškolského pedagoga, měla se vykazovat pouze „na papíře“.

Toto nešťastné období ukončila až sametová revoluce v listopadu roku 1989.

3. května 1990 byla obnovena cyrilometodějská teologická fakulta jako součást Univerzity Palackého. V témže roce schválil Akademický senát UP zřízení Fakulty tělesné kultury. O rok později zahájila činnost Právnická fakulta a v roce 2008 se Fakulta zdravotnických věd stala osmou fakultou v pořadí UP (Fakulta tělesné kultury, 2011).

Obrázek 1

Schéma fakult Univerzity Palackého v současné době (Fakulta tělesné kultury, 2011)

V současné době se univerzita stále vyvíjí. Historické budovy jsou renovovány a modernizovány, stavějí se nová výzkumná centra, která spojují vědecký výzkum s praxí. Mezi první moderní budovy patří Přírodovědecká fakulta na Envelopě. Od roku 2011 bylo univerzitou zřízeno pět výzkumných center, které byly finančně podpořeny Evropskou unií. Do těchto center řadíme Ústav molekulární a translační medicíny, moderní přístavbu Teoretických ústavů Lékařské fakulty, Výzkumně vzdělávací areál Pedagogické fakulty, biotechnologické a zemědělské výzkumné centrum Haná a Regionální centrum pokročilých technologií a materiálů. V roce 2014 byla nově otevřena budova pedagogické fakulty, jejíž chloubou je například laboratoř tyflopédie a logopedická laboratoř. V roce 2016 otevřela Fakulta tělesné kultury Aplikační centrum Baluo na Neředíně, které má podpořit zdraví životní styl a prevenci civilizačních chorob. V roce 2018 se dočkala renovace Filozofická fakulta a o rok později došlo k rekonstrukci hlavní menzy UP. Právnická fakulta byla taktéž rekonstruována. V lednu 2021 zahájil činnost Český institut výzkumu a pokročilých technologií (CATRIN), který vznikl

sloučením výzkumných center CRH (Centrum regionu Haná), RCPTM (Regionální centrum pokročilých technologií a materiálů) a ÚMTM (Ústav molekulární a translační medicíny). Ústav spojuje vědecké a výzkumné dovednosti v oblasti biomedicínského výzkumu, nanotechnologií a nových materiálů a výzkumu rostlin (Univerzita Palackého, 2016).

„Celá univerzita má přes 1000 učitelů a vědeckých pracovníků a studuje na ní kolem 8000 posluchačů. Univerzita Palackého chce spojit své nejlepší tradice s moderností, chce se stát učením vysoké úrovně, prostoupeným duchem akademické svobody bádání a vyučování, univerzitou reprezentující nejušlechtlejší ideály demokracie a humanismu“ (Univerzita Palackého, 1995).

3.1.1 Fakulty na nichž působil Prof. Bohuslav Hodaň

Fakulta je podle zákona č.111/1998 Sb. stanovena samosprávnými akademickými orgány, složenými z akademického senátu fakulty, děkana, vědecké rady fakulty, disciplinární komise fakulty a tajemníka. Akademická obec fakulty je tvořena akademickými pracovníky a studenty spadající pod fakultu. Akademický senát veřejné vysoké školy, může na návrh rektora zřídit, sloučit, rozdělit nebo zrušit fakultu, avšak s podmíněným souhlasem Akreditační komise. Fakultní orgány mohou dle zákona rozhodovat nebo jednat jménem univerzity například o přípravě a realizaci studijních programů, o pracovněprávních vztazích, o řízení habilitačního a řízení ke jmenování profesorem. Rozhodují i o užití finančních prostředků nebo o zahraničních stycích a aktivitách. Vnitřní předpisy fakulty, mezi které řadíme například statut fakulty, studijní a zkušební řád fakulty, stipendijní řád fakulty, disciplinární řád pro studenty apod., upravují záležitosti v působnosti samosprávy fakulty a vztahy k veřejné vysoké škole.

Pedagogická fakulta

Schulz et al. (1973) uvádí, že pedagogická fakulta zahájila svou činnost v zimním semestru r. 1946, po obnově univerzity v Olomouci.

V roce 1953 byla olomoucká Pedagogická fakulta přeměněna nařízením vlády na samostatnou Vysokou školu pedagogickou a vznikla tak druhá vysoká škola v Olomouci. K 18. září 1958 došlo ke sloučení Vysoké školy pedagogické s univerzitou Palackého (Univerzita Palackého, 2011).

O rok později, tedy v roce 1959 byl zřízen Pedagogický institut v Olomouci, který nebyl součástí univerzity. Tento institut byl složen ze tří kateder, a to z katedry společenských věd; katedry přírodovědných věd a výrobní práce; katedry výchov (zde byli oddělení pro hudební, výtvarnou a tělesnou výchovu). V září 1961 měl pedagogický institut již jedenáct kateder (Schulz et al., 1973).

„Pedagogický institut se měl odlišovat od dosavadních středních pedagogických škol především prohloubením vědeckého základu odborné, předmětové, pedagogické i metodické práce“ (Schulz et al., 1973, p. 227).

V roce 1964 byla z Pedagogického institutu zřízena Pedagogická fakulta, kde začala příprava učitelů pro základní školy, a to nejen pro první stupeň, ale i pro druhý stupeň (Horák, 2022).

Od roku 1990 lze na Pedagogické fakultě studovat mnoho oborů jako je učitelství pro ZŠ, hudební či výtvarná výchova, odborná pedagogika, speciální pedagogika apod. Pro rozvoj studia němčiny nebo angličtiny byl zřízen Ústav cizích jazyků. V současné době fakulta studentům pedagogiky, speciální pedagogiky, antropologie, hudební i výtvarné pedagogiky nabízí doktorské tituly („Ph.D.“) (Pedagogická Fakulta, n.d.).

Prof. Hodaň zde působil nejdříve na Pedagogickém institutu v letech 1961-1964 jako učitel na katedře tělesné výchovy, z toho 2 roky jako odborný asistent. Svou činnost ukončil kvůli dvouleté expertíze v Tunisu. Když přijel zpět do ČSR v letech 1966, začala jeho působnost na již transformované Pedagogické fakultě na pozici odborného asistenta, kterou zde zaujímal až do roku 1990. V posledním roce svého působení na této fakultě, se po změně režimu a za pomoci akademické rady dostal na pozici děkana (Hodaň, n.d.).

Fakulta tělesné kultury

Fakulta tělesné kultury se řadí mezi nejmladší fakulty UP, protože byla zřízena Akademickým senátem teprve od 27.8. 1990 a svou činnost zahájila 1.1. 1991 (Univerzita Palackého, 2011).

Úvaha o vzniku nové fakulty začala již koncem 70. let 20. století. O jejich prvopočátcích vzpomíná Vaverka: „Defacto byli tři pokusy o vznik fakulty. Ten první pokus po tom 68., ten, co si tak matně vzpomínám, profesor Jirka z tělovýchovného lékařství byl takovým hybatelem, iniciátorem tady toho. Další pokus byl někdy kolem roku, já nevím, 75. – 80., to nedovedu přesně zařadit, ale to byl takový lehce chabý pokus, abych pravdu řekl. V pozadí byl pan doktor Kubánek, který byl šéfem katedry, takových těch praktiků no a když se to překlátilo po revoluci tak vznikl třetí takový finální pokus, který nakonec byl úspěšný“ (osobní sdělení – Prof. František Vaverka, 19. ledna, 2023).

Že se jednalo o tři milníky, díky kterým vznikla fakulta tělesné kultury potvrzuje i Horák (2022) a dodává, že první návrh již v roce 1967 podal Karel Měkota, ale z finančního a kapacitního důvodu byl návrh zamítnut. O 20 let později, tedy r. 1987 se o to znovu pokoušeli Ivan Cabák a již zmíněný Bohumil Kubánek z Pedagogické fakulty, kteří byli opět neúspěšní. Až po sametové revoluci, díky zlepšeným podmínkám v tělovýchovných zařízeních pro studium, finanční podpoře, a především dlouholeté snaze, se návrh zrealizoval a vznikla nová samostatná fakulta.

Pro vznik nové fakulty bylo zapotřebí dle Hodaně zajistit „akreditace nové fakulty, schválení ministerstvem školství. Musely se vypracovat a předložit materiály, personální zabezpečení formulace oboru, tenkrát to bylo učitelství, přidávaly se další obory. Normální administrativní proces, přes univerzitní senát. Vědecká rada“ (osobní sdělení – rozhovor Prof. Hodaně s RNDr. Horákem, 2011).

O jejím názvu se chvílí spekovalo a Hodaň uvádí, že „první název vyslovil Měkota, že by se to mohlo jmenovat fakulta tělesné kultury. Výraz jsem s nadšením přijal. To nebyl můj nápad, to byl jeho nápad. Slyším to jako dnes“ (osobní sdělení – Hodaň & Horák, 2011).

Od doby vzniku Fakulty tělesné kultury až doby dnešní se na fakultě vystříдалo šest děkanů.

Děkani Fakulty tělesné kultury:

1. Děkan od r. 1991 do r. 1997 – Hodaň Bohuslav, Doc., PhDr., CSc.
2. Děkan od r. 1997 do r. 2003 – Vaverka František, Prof., PhDr., CSc.
3. Děkan od r. 2003 do r. 2006 – Válková Hana, Prof., PhDr., CSc.
4. Děkan od r. 2006 do r. 2010 – Tomajko Dušan, Doc., PhDr., CSc.
5. Děkan od r. 2010 do r. 2018 – Svozil Zbyněk, Doc., PhDr., Ph.D.
6. Děkan od r. 2018, s funkčním obdobím do r. 2026 – Šafář Michal, Mgr., Ph.D. (Horák, 2022).

„V současnosti tvoří Fakultu tělesné kultury osm pracovišť: Katedra aplikovaných pohybových aktivit, Katedra fyzioterapie, Katedra přírodních věd v kinantropologii, Katedra rekreologie, Katedra společenských věd v kinantropologii a Katedra sportu, dále pak Institut aktivního životního stylu a Aplikační centrum BALUO“ (Fakulta tělesné kultury, 2022).

Prof. Bohuslav Hodaň působil i na fakultách, které nespádaly pod Univerzitu Palackého. Jmenovitě se jedná o Fakultu sportovních studií v Brně a Fakultu společenských studií ve Vsetíně. Proto si dovoluji uvést pár informací k těmto fakultám.

Fakulta sportovních studií v Brně – Masarykova univerzita

Vznik fakulty byl zrealizován 1.1. 2002, kterému napomohla dlouhodobá tradice studia tělesné výchovy na Masarykově Univerzitě. Fakulta byla tvořena pěti katedrami, a to katedrou kinantropologie, katedrou základů společenských věd, katedrou sportovní edukace, katedrou sportovních aktivit a katedrou sportovní medicíny a zdravotní tělesné výchovy. O 6 let později došlo k reorganizaci a vzniku nových kateder s konečným počtem sedmi kateder a k tomu Centrum univerzitního zdraví, které zajišťuje výuku všeobecné tělesné výchovy. V roce 2009 zde byla založena Česká asociace sportovních ekonomů a manažerů (ČASEM). V letošním roce 2023 došlo opět k reorganizaci kateder. Fakulta je nyní tvořena katedrou pohybových aktivit a zdraví, katedrou sportovního výkonu a diagnostiky a katedrou tělesné výchovy a společenských věd. Dále je zde Centrum univerzitního sportu a najdeme zde i pracoviště pro vzdělávací a vědecko-výzkumné práce, pod které spadají laboratoře fakulty sportovních studií a Inkubátor kinantropologického výzkumu. Do účelových zařízení spadá Centrum celoživotního vzdělávání a Technicko-provozní oddělení (Fakulta sportovních studií MU, 2022).

V současné době Fakulta sportovních studií nabízí například studium učitelství, trenérství, aplikované kineziologie, fyzioterapie, sportovního managementu a jiné (Fakulty sportovních studií MU, 2022).

Prof. Hodaň zde působil od počátku vzniku fakulty, tedy od roku 2002. Ze studijního katalogu Fakulty sportovních studií pro rok 2002/2003 bylo zjištěno, že Prof. Hodaň byl pracovníkem na Katedře kinantropologie a vyučoval zde filozofii sportu I. a filozofii sportu II. určené pro studenty v 5. a 6. semestru v oborech „Animátor pohybových aktivit“, „Tělesná výchova a sport, prezenční studium“, „Učitelství pro základní školy“, „Učitelství pro střední školy“, „Tělesná výchova a sport, kombinované studium“ a „Speciální edukace bezpečnostních složek“ (pouze pro studenty v 6. semestru). Kromě toho ještě přednášel filozofii v tělesné výchově a sportu pro doktorský studijní program „Kinantropologie“. Poslední zmínky o jeho profesi v Brně byly zjištěny z katalogu 2011/2012, kdy ještě vyučoval filozofii sportu. V následujícím katalogu pro rok 2012/2013 zde již nebyl uveden, nejspíše z důvodu ukončení spolupráce s touto fakultou (MUNI Archiv).

Vysoká škola Humanitas v Sosnowci - Fakulta společenských studií, Vsetín

Samotný zrod fakulty ve Vsetíně nám přibližuje K. Kostka: „Fakulta společenských studií je novým samostatným vysokoškolským pracovištěm spadajícím organizačně pod Vysokou školu Humanitas z polského Sosnowce. Děkanem fakulty je Prof. PhDr. Bohuslav Hodaň, CSc. Já společně s Ewou Kraus zastáváme pozice proděkanů“ (osobní sdělení – PaedDr. Karel Kostka, 24. června, 2014).

K. Kostka poukazuje i na možnosti studia v rámci nově vzniklé fakulty: „Zájemci se samozřejmě mohou hlásit do všech oborů. Ptáte-li se na oborovou skladbu, pak máme akreditovanou zmíněnou předškolní pedagogiku, dále pedagogiku volnočasových aktivit ve třech zaměřeních, a to v cestovním ruchu, gerontopedagogice a mimoškolní pedagogice. Hodně si slibujeme od oborů sportovní žurnalistika a oboru mediální konzultant, ...“ (osobní sdělení, 24. června, 2014).

Zmínku o působení pana Prof. Hodaně na fakultě ve Vsetíně a jeho spolupráci při založení Fakulty společenských studií informuje K. Kostka svým sdělením:

„Fakultu jsme spoluzakládali již v roce 2011, nicméně reálně začala pracovat od roku 2014. Pan profesor byl jmenován jejím první děkanem a odvedl obrovský kus práce, na svůj věk byl nejenom neobyčejně aktivní, ale také produktivní. Především on vtiskl fakultě její ráz jak ve výukové oblasti, tak ve vědecké činnosti. Podílel se na přípravě řady dokumentů, od správních až po pedagogické. Samostatně například zpracoval zcela nový studijní obor transkulturní edukace. Jako přednášející, jako člen zkušebních komisí a jako děkan pracoval až do roku 2018, kdy mne požádal, abych ho v pozici děkana fakulty vystřídal. Rektor jeho přání vyhověl, a na jeho místo jmenoval mne, já jsem pana profesora Hodaně zase jmenoval emeritním profesorem fakulty. Ještě i v této pozici působil ve

zkušebních komisích u státních závěrečných zkoušek a přednášel pro studenty metodologii. Pro mne byl obrovským vzorem a člověkem, kterého si budu vždy vážit“ (osobní sdělení, 14. listopadu, 2022).

3.1.2 Vývoj studia učitelství tělesné výchovy v Olomouci

Tělesná cvičení se pravděpodobně vyvíjeli prvně na rytířské akademii od roku 1724, avšak nejednalo se o tělesnou výchovu. Teprve od roku 1938 byla tělesná výchova v Olomouci zavedena a učena na fakultách, kdy vznikl lektorát tělesné výchovy a vedení se ujal profesor Stanislav Cvek (Válková & Štekr, 2001).

Zakladatelem tělesné výchovy a organizátorem tohoto studia na Univerzitě Palackého byl profesor Zbyněk Losenický (osobní sdělení – F. Štekr, J. Novosad & E. Šišková, 2023).

V roce 1946 byl založen Ústav tělesné výchovy v Brně, s pobočkou v Olomouci. V témže roce se osamostatnil Ústav tělesné výchovy olomoucké univerzity. Studium učitelství tělesné výchovy bylo učeno s druhým oborem (Fakulta tělesné kultury, 2011).

O vzniku ústavu tělesné výchovy nás informuje i J. Novosad svým tvrzením: „To bylo zásluhou Losenického, který z toho Brna sem deponoval ten ústav tělesné výchovy, který byl v Brně. Zde byla odbočka toho ústavu a pak zde vznikl samostatný ústav tělesné výchovy“ (osobní sdělení, 19. ledna, 2023).

V akademickém roce 1953-1954 přešla výuka tělesné výchovy na nově vzniklou Vysokou školu pedagogickou – VŠP, avšak studium učitelství tělesné výchovy prvních ročníků nebylo v tomto období zahájeno. V akademickém roce 1955-1956 byla znovu otevřena čtyřletá odborná studia učitelů tělesné výchovy v kombinaci s odbornými předměty vyučovanými buď na přírodovědecké fakultě (biologie, geologie, geografie a matematika) nebo na filozofické fakultě (čeština, polština, ruština, angličtina, hudební a výtvarná výchova). Od roku 1958 patřila Vysoká škola pedagogická znovu k Univerzitě Palackého (Válková & Štekr, 2001).

V roce 1959 byla VŠP zrušena a Katedra odborné tělesné výchovy byla sloučena s Přírodovědeckou fakultou UP. Společně s Fakultou tělesné výchovy a sportu spadající pod Univerzitu Karlovu v Praze měla jako jediná v českých krajích právo připravovat učitele tělocviku pro střední školy v rámci pětiletého studia. Zároveň v roce 1959 byl v Olomouci zřízen Pedagogický institut, kde bylo zavedeno učení pro učitele tělesné výchovy pro základní školy. O 5 let později, tedy v roce 1964 byla z Pedagogického institutu vytvořena Pedagogická fakulta. Zde byli připravováni učitelé pro výuku na prvním a druhém stupni základních škol. Fakulta se stala uznávanou součástí pro učitelství a koncem 80. let si příprava učitelů tělesné výchovy především pro 1. stupeň základní školy získala v republice ohlas (Horák, 2022).

„Z katedry odborné tělesné výchovy vznikly roku 1968 tři katedry: katedra sportů a turistiky, katedra teorie a metodiky tělesné výchovy a katedra tělovýchovně biologických oborů. V roce 1980 přešlo studium TV i s katedrami opět na pedagogickou fakultu, kde v letech 1980-1990 došlo k výraznější spolupráci kateder, které se podílely na výuce tělesné výchovy“ (Fakulta tělesné kultury, 2011).

Podle Fakulty tělesné kultury (2011) „Pro studium tělesné výchovy i vysokoškolskou tělesnou výchovu bylo velkým přínosem vybudování sportovní haly a loděnice roku 1976. Vznikly tak kvalitnější podmínky pro výuku, které příznivě ovlivnily sportovní úroveň studentů.“

Návrh na samostatnou fakultu pro studium tělesné výchovy vytvořili studenti a učitelé po sametové revoluci po roce 1989 a jeho schválení bylo uskutečněno 27.8. 1990 Akademickým senátem v Olomouci (Fakulta tělesné kultury, 2011).

3.2 Vysokoškolský zákon

Zákon o oficiální organizaci vysokých škol z roku 1873 tvořil základní právní rámec pro české vysoké školy až do přijetí vysokoškolského zákona v roce 1950. Složitě právní poměry českých vysokých škol byly určovány velkým množstvím právních a regulačních norem vyplývajících z rakouské univerzitní reformy provedené v polovině 19. století tehdejším ministrem kultury hrabětem Levem Thunem (Urbášek, 2008).

Zásadní rozdíly ve vnímání vysokoškolské politiky jednotlivých politických stran vyplývaly především z toho, že zároveň KSČ a s ní i sociální demokracie nepovažovaly za únosné ponechat univerzitní autonomii v onom zabsolutizovaném smyslu a usilovali o zvýšení významu lektorů a odborných asistentů na univerzitách. Poměrně jednomyslně panovala pravidla nezbytná pro přijímání studentů, kde by vzhledem k objemu měli být ve studiu upřednostněni nejtalentovanější uchazeči. Vysoké školy a jejich současná legislativa byly označovány jako nejkonzervativnější prvky společnosti i právního řádu v poválečném období. Byl to odraz téměř sto let starých legislativních dokumentů zpracovaných v duchu zásad monarchistické politiky zachovaných pro funkčnost daného stavu. Školy nijak neiniciovaly změnu, až do roku 1950, kdy byl přijat nový zákon o vysokých školách (Morkes, 1999).

Morkes (1999) dodává, že vysokoškolský zákon z roku 1950 byl závaznou normou, která se snažila programově eliminovat stopy autonomie a korporativního charakteru vysokých škol a připravila půdu pro státní centralismus.

3.2.1 Zákon o vysokých školách z roku 1950

Zákon č. 58/1950 Sb. ze dne 18. května uvedl v úvodním ustanovení, že posláním vysokých škol bylo připravovat pracovníky odborně a politicky vysoce vzdělané a oddané myšlence socialismu, kreativně vědecky a umělecky pracovat na šíření vědy a umění mezi lidmi. Národní shromáždění dekretem zřizovalo, rušilo, slučovalo a rozdělovalo vysoké školy, jmenovalo jejich fakulty, jmenovalo a měnilo umístění a názvy vysokých škol a fakult podle plánovaných potřeb hospodářského a kulturního rozvoje země. Za organizaci a správu vysokých škol a dohled nad nimi odpovídal ministr školství, věd a umění. Státní výbor univerzity byl zřízen jako poradní, iniciační a koordinační orgán ministra školství, věd a umění ve věcech studia, organizace práce, personálních a finančních záležitostí vysokých škol a pečoval o vědeckou a uměleckou úroveň vysokých škol. V organizačních strukturách vysoké školy zákon zmiňoval, že vysokou školu řídí rektor a rada univerzity. Univerzita se zpravidla člení na fakulty, které řídí děkan a rada fakulty (Zákon č. 58/1950 Sb.).

Morkes (1999) tvrdí, že zákon zrušil dosavadní systém vysokoškolských pedagogů a zavedl jednotnou kategorii „vysokoškolských učitelů“, která se vnitřně dělila na profesory, docenty, odborné asistenty, lektory, asistenty a odborné instruktory.

Morkes (1999) zmiňuje, že až dosud byla svoboda studia omezována stupňovitým a uceleným systémem zkoušek a v prvních letech studia byla povinná účast na přednáškách a cvičeních, jejichž neúspěch vedlo k disciplinárnímu řízení i s případným vyloučením ze studia.

3.2.2 Zákon o vysokých školách z roku 1966

Zákon č. 19/1966 Sb. byl schválen dne 16. března. Ustanovil rozdělení vysoké školy na technické, ekonomické, zemědělské a umělecké školy a stanovil nejen jejich vzájemnou spolupráci, ale i spolupráci s jinými vědeckými, uměleckými a odbornými pracovišti, s ústředními institucemi a organizacemi. Vysoké školy mohly realizovat projekty, výzkum, umělecká a jiná díla v zájmu státu, družstev, společenských a jiných organizací a soukromých osob. Uvedl základní charakteristiku řádného studia, kde se prezenční studium na vysoké škole uskutečňovalo v denním studiu nebo ve formě studia na pracovišti (večerní, dálkové a kombinované) nebo ve vhodné kombinaci těchto forem studia. V případě potřeby mohly univerzity organizovat i postgraduální studium, kombinované studium nebo jiné studium. Byla vymezena doba studia na 4-6 let, která se mohla výjimečně zkrátit nebo prodloužit nejvýše o jeden rok. Udělení vysokoškolského vzdělání v příslušném studijním oboru, bylo podmíněno úspěšným složením státní závěrečné zkoušky. Zákonem byly ustanoveny i studijní povinnosti studentů a podmínky pro přestup do dalších ročníků. Za porušení studijních nebo občanských povinností byly studentovi uloženy kázeňské tresty: důtka, veřejná důtka, vyloučení ze studia (Zákon č. 19/1966 Sb.).

Podle Morkese (1999) bylo mimořádně významné, že zákon poprvé upravoval a právně definoval postgraduální vzdělávání, přičemž o jeho principech a organizaci měla rozhodovat vláda. Dále uvádí, že zákon řešil jmenování akademických funkcionářů a jmenování vysokoškolských učitelů a lektorů v několika věcech jinak a nově.

3.2.3 Zákon o vysokých školách z roku 1980

Zákon č. 39/1980 Sb. byl rozdělen do 11 částí a obsahoval celkem 105 jednotlivých paragrafů, čímž byl ve srovnání se zákony z roku 1950 a 1966 velmi objemný. Šlo o právní úpravu, která se snažila maximálně regulovat veškeré univerzitní aktivity s důrazem na jejich „socialistický“ charakter. Výrazné zvýšení centralizace a pravomocí ministerstva školství (a zejména ministra osobně) bylo přirozeně prezentováno jako celkové posílení konceptualizace řídicí práce a jako posílení principu „demokratického centralismu“. Účelem bylo zajištění jednotné celostátní vysokoškolské politiky, prohloubení a důslednější realizace (Morkes, 1999).

Zákon upravoval obsah a průběh studia, kde vysokoškolské studium bylo rozděleno na řádné nebo mimořádné podle ročníků a semestrů. Byly organizovány formy denního a kombinovaného studia. Studium při zaměstnání bylo děleno na dálkové nebo večerní studium. Řádné denní studium trvalo 4-6 let a řádné učení při zaměstnání trvalo 4-7 let. Mimořádné studium bylo studium jednotlivých předmětů na jedné nebo více fakultách či vysokých školách, které však nenabízely vyšší vzdělání a bylo určeno pro studenty řádného studia nebo pro absolventy středních a vysokých škol. Nově zákon stanovil řádné studium podle individuálního studijního plánu, kde mohl děkan v odůvodněných případech předepsat studentovi nebo skupině studentů na jejich žádost individuální studijní plán, ve kterém je zachován obsah a objem studia. Konkrétní organizace a délka studia se stanovila podle osnov studijního oddělení (Zákon č. 39/1980 Sb.).

Morkes (1999) zmiňuje významné novum, které umožňuje bezprecedentní zásah do přihlášky na vysokou školu, bylo zahrnuto do práva ministra školství, který mohl zrušit dosavadní studijní rozhodnutí rektora o nepřijetí uchazeče ke studiu a rozhodnout, že uchazeč bude přijat k řádnému studiu na univerzitě. Paragraf zákona o vysokých školách, na jehož základě se ministr mohl zúčastnit výběrového řízení, ukázal důsledné podřizování vysokých škol vůči rozhodnutím ministerstev.

Morkes (1999) dále uvádí, že zákonem byla rektorovi zvýšena nejen odpovědnost za vzdělávací činnost celé školy, vědeckovýzkumnou a uměleckou činnost, ale přešla na něj i většina finančních a administrativních úkolů. Zatímco děkan se musel soustředit především na řízení pedagogické a výzkumné činnosti fakulty.

3.2.4 Zákon o vysokých školách z roku 1990

Zákon č. 172/1990 Sb. byl schválen 4. května a rozčleněn do 14 částí a obsahoval 45 paragrafů. Zákon ustanovil samosprávu vysokých škol. Akademické samosprávy tak mohly rozhodovat o organizaci a chodu univerzity v souladu se zákonem a v jeho mezích. V akademické samosprávě působily akademické orgány, akademičtí funkcionáři a akademická obec. Mezi akademické orgány a funkcionáře spadal akademický senát, vědecká rada fakulty, děkan a proděkan. Akademická obec byla tvořena pedagogickými pracovníky, výzkumnými pracovníky, studenty a podle statutu vysoké školy v ní působili odborní zaměstnanci vysoké školy. Členům akademické obce byla na vysokých školách zaručena svoboda vědeckého bádání, svoboda umělecké tvorby, právo vyučovat a vzdělávat se, právo volby akademické samosprávy, právo na odlišné filozofické názory a náboženské vyznání a právo na jejich propagaci, právo užívat akademické insignie a znaky a vykonávat akademické obřady. Tato práva musela být vykonávána a uplatňována v souladu s právním řádem, se zásadami demokracie a humanity. Zákon zakázal politickým stranám a politickým hnutím zakládat vlastní organizace na akademické půdě (Zákon č. 172/1990 Sb.).

Nově bylo zákonem stanoveno, že vysoké školy se v České republice zřizují, slučují, rozdělují a zrušují zákonem České národní rady a lze je rozdělit na fakulty. Fakulty potom zřizuje, slučuje, rozděluje a ruší akademický senát univerzity a stejným způsobem se určuje název a sídlo fakulty. Zákon stanovil i univerzity spadající do působnosti jiných ústředních orgánů státní správy. Spadají pod ně vojenské vysoké školy, které zřizoval, slučoval, rozděloval a rušil zákon Federálního shromáždění na návrh federálního ministerstva národní obrany (Zákon č. 172/1990 Sb.).

Univerzity a fakulty se ustanovením zákona staly právními osobami. Vysoké školy měli výhradní právo nabízet vysokoškolské vzdělání a udělovat akademické tituly absolventům, a zároveň měli právo na postgraduální studium a výhradní právo udělovat absolventům akademicko-vědecké tituly. Dále vysokoškolské studium nabízelo celoživotní vzdělávání občanů, určené pro vzdělání potřebné k výkonu odborných povolání nebo činností nebo určené pro zdokonalení vzdělání podle rozvoje světové vědy (Zákon č. 172/1990 Sb.).

3.2.5 Zákon o vysokých školách z roku 1998

Zákon č. 111/1998 Sb. byl schválen 22. dubna a zůstává v platnosti dodnes. Je rozčleněn do 19 částí a obsahuje 109 paragrafů. Zákon ustanovuje přístup k vysokoškolskému vzdělání, výzkumu a přípravě podle demokratických principů. Univerzita uskutečňuje akreditované studijní programy (bakalářské, magisterské a doktorské) a programy celoživotního vzdělávání (Zákon č. 111/1998 Sb.).

Nově zákon rozděluje vysoké školy na veřejné a soukromé. Mezi jejich společné povinnosti řadíme každoroční zpracování a zveřejňování výroční zprávy o své činnosti a výroční zprávy o hospodaření univerzity v termínu a ve formě stanovené ministrem, které jsou doručeny ministerstvu. Výroční zpráva o hospodaření se nevztahuje na soukromou vysokou školu bez dotací. Vysoké školy provádí pravidelnou hodnotící činnost a její výsledky zveřejňuje (Zákon č. 111/1998 Sb.).

Kromě vojenských vysokých škol, jsou zákonem nově zřízeny i policejní vysoké školy. Vojenské univerzity školí specialisty především pro ozbrojené síly, kde studium mohou absolvovat i studenti, kteří nejsou vojáky v aktivní službě. Policejní univerzity vzdělávají odborníky především pro bezpečnostní sbory a obecní policie. Studovat v nich mohou i studenti, kteří nejsou příslušníky bezpečnostního sboru (Zákon č. 111/1998 Sb.).

Univerzitní práva týkající se udělování akademických titulů, konání habilitačního řízení nebo řízení ke jmenování profesorem se přijetím nového vysokoškolského zákona nezměnila. Právo užívat akademické insignie a organizovat akademické obřady stále spadá pouze pod univerzitu (Zákon č. 111/1998 Sb.).

Dle nynějšího zákona zůstává univerzita i nadále právnickou osobou. Nezměnil se ani zákaz zakládání politických stran a hnutí a organizování činnosti na vysokých školách (Zákon č. 111/1998 Sb.).

3.2.6 VÝVOJ AKADEMICKÝCH TITULŮ NA VYSOKÉM ŠKOLSTVÍ

Zákon č. 58/1950 Sb.

Zákonem č. 58/1950 Sb. nabyli absolventi vysokých škol odborné způsobilosti a jejich označení stanovila vláda nařízením.

Zákon č. 19/ 1966 Sb.

Zákonem č. 19/1966 Sb. bylo změněno dosud užívané označení absolventů vysokých škol „absolvent“ (za nímž následoval oborový název), které zavedl po zrušení předválečného nařízení ministr školství v 50. letech 20. století (Morkes, 1999).

Zákonem se stanovilo přiznávání těchto vysokoškolských titulů:

"doktor medicíny", ("MUDr."), byl udělován absolventům lékařského studia,

"inženýr" ("Ing."), popřípadě "inženýr architekt" ("Ing. arch."), pro absolventy technických, ekonomických a zemědělských univerzit,

"doktor veterinářství" ("MVDr."), pro absolventy veterinárního studia,

"akademický malíř" ("ak. mal. / akad. mal."), pro absolventy studia malířství,

"akademický sochař" ("ak. soch. / akad. soch."), pro absolventy studia sochařství,

"akademický architekt" ("ak. arch. / akad. arch."), pro absolventy studia architektury (Zákon č. 19/1966 Sb.).

Pro absolventy univerzity, kteří vykonali z vybraných vědních oborů rigorosní zkoušku, byly přiznávány tituly "doktor práv" ("JUDr."), "doktor přírodovědy" ("RNDr.") nebo "doktor filosofie" ("PhDr.") (Zákon č. 19/1966 Sb.).

Zákonem bylo stanoveno označení vědeckopedagogických nebo uměleckopedagogických titulů jako "řádný profesor", "mimořádný profesor" a "docent". Řádní profesori a mimořádní profesori byli jmenováni prezidentem republiky na návrh vlády a docenti byli jmenováni ministrem školství a kultury (Zákon č. 19/1966 Sb.).

Zákon č. 39/1980 Sb.

Zákon č. 39/1980 Sb. upravoval získávání titulu "JUDr.", který byl udělován absolventům právnických fakult a Vysoké školy Sboru národní bezpečnosti. Absolventi přírodovědeckých a matematicko-fyzikálních fakult získávali titul "doktor přírodních věd" ("RNDr."). Titul "PhDr." získávali absolventi filozofických fakult a fakult žurnalistiky (Zákon č. 39/1980 Sb.).

Zákonem byly nově stanoveny tituly:

"doktor pedagogiky" ("PaedDr."), pro absolventy Pedagogické fakulty a Fakulty tělesné výchovy a sportu,

"doktor farmacie" ("PharmDr."), pro absolventy farmaceutických fakult,

"doktor sociálně politických věd" ("RSDr."), pro absolventy Vysoké školy politické ústředního výboru KSČ nebo Vojenské politické akademie Klementa Gottwalda (Zákon č. 39/1980 Sb.).

Absolventi měli právo na udělení titulů ("JUDr.", "RNDr.", "PhDr.", "PaedDr.", "PharmDr." a "RSDr.") i bez vykonání rigorózní zkoušky, pokud dosahovali po celou dobu studia výborných studijních výsledků, vykonali státní závěrečnou zkoušku s výborným prospěchem a promovali s vyznamenáním. Právo na udělení titulu "PhDr." bez vykonání rigorózní zkoušky měli i absolventi vysokých škol uměleckého směru (Zákon č. 39/1980 Sb.).

Zákonem bylo upraveno označení titulů "doktor veterinární medicíny" ("MVDr."), "doktor přírodních věd" ("RNDr.") (Zákon č. 39/1980 Sb.).

Zákonem se nemění udělování titulů "doktor medicíny" ("MUDr."), "inženýr" ("Ing."), "inženýr architekt" ("Ing. arch."), "akademický malíř" ("ak. mal. / akad. mal."), "akademický sochař" ("ak. soch. / akad. soch.") a "akademický architekt" ("ak. arch. / akad. arch.") (Zákon č. 39/1980 Sb.).

Zákon stanovil označení "profesor" ("Prof.") a "docent" ("Doc."), jež patří mezi vědeckopedagogické nebo uměleckopedagogické tituly a které se získávali jmenováním. Profesory jmenoval prezident ČSSR na návrh vlády a docenty jmenoval ministr školství (Zákon č. 39/1980 Sb.).

Zákon č. 172/1990 Sb.

Od dob, co vyšel v platnost zákon č. 172/1990 Sb., byl po absolvování obsahově ucelené části vysokoškolské studia udělován titul "bakalář" ("Bc."). Nově byl zákonem ustanoven i titul "magistr" ("Mgr."), který byl udělován absolventům univerzitních, bohosloveckých a uměleckých vysokých škol. Absolventům technických, ekonomických a zemědělských univerzit se uděloval již pouze titul "inženýr" ("Ing.") (Zákon č. 172/1990 Sb.).

Zákonem se změnilo označení titulu "doktor medicíny" na "doktor všeobecné medicíny" se stejnou zkratkou ("MUDr.") a nedotčený zůstal akademický titul "doktor veterinární medicíny" ("MVDr."), který byl udělován na veterinárních univerzitách. Absolventi postgraduálního studia s výjimkou lékařského a veterinárního studia získávali akademicko-vědecký titul „doktor“ („Dr.“) (Zákon č. 172/1990 Sb.).

Udělení titulu "docent" bylo podmíněno úspěšnou habilitací na základě habilitační práce a podmínkou pro udělení titulu "profesor" byla předcházející habilitace. Docenty jmenoval rektor. Profesory jmenoval prezident České a Slovenské Federativní Republiky na návrh ministra školství, který obdržel návrh na jmenování profesorů od vědecké rady vysoké školy (Zákon č. 172/1990 Sb.).

Akademické tituly udělené před nabytím účinnosti tohoto zákona zůstávají v platnosti. Mezi tituly, které se již od roku 1990 neudělují, řadíme "doktor pedagogiky" (PaedDr.), "akademický malíř" ("ak. mal. / akad. mal."), "akademický sochař" ("ak. soch. / akad. soch."), "akademický architekt" ("ak. arch. / akad. arch."), "doktor sociálně politických věd" ("RSDr.") (Zákon č. 172/1990 Sb.).

Zákon č. 111/1998 Sb.

Nový vysokoškolský zákon č. 111/1998 Sb. ustanovuje udělování bakalářských titulů "bakalář" ("Bc.") a "bakalář umění" ("BcA."), pro absolventy bakalářského programu v oblasti umění. Tituly "Bc." a "BcA." jsou podmíněny úspěšným zakončením státní závěrečné práce a obhajobou bakalářské práce (Zákon č. 111/1998 Sb.).

Mezi magisterské tituly stanovené zákonem, které jsou udělovány složením státní závěrečné zkoušky a obhajoby diplomové práce, řadíme:

"magistr umění" ("MgA."), pro absolventy navazujícího programu v oblasti umění,

"magistr" ("Mgr."), pro absolventy navazujícího programu v ostatních oblastech,

"inženýr" ("Ing."), pro absolventy se zaměřením na ekonomii, technické vědy a technologie, zemědělství, lesnictví a vojenství,

"inženýr architekt" ("Ing. arch."), pro absolventy v oblasti architektury (Zákon č. 111/1998 Sb.).

Mezi magisterské tituly stanovené zákonem, které jsou podmíněné složením státní rigorózní zkoušky, zařazujeme:

"doktor medicíny" ("MUDr."), pro absolventy všeobecného lékařství,

"doktor zubního lékařství" ("MDDr."), pro absolventy zubního lékařství,

"doktor veterinární medicíny" ("MVDr."), pro absolventy veterinárního lékařství a veterinární hygieny (Zákon č. 111/1998 Sb.).

Absolventi, kteří již dosáhli akademického titulu "magistr" mohou své vzdělání v témže oboru rozšířit o akademické tituly mezi které spadá například "doktor práv" ("JUDr."), "doktor přírodních věd" ("RNDr."), "doktor farmacie" ("PharmDr."), "licenciát teologie" ("ThLic."), "doktor teologie" ("ThDr.") nebo z oboru humanitních, pedagogických a společenských věd "doktor filozofie" ("PhDr."), k jejímž získání je zapotřebí úspěšně složit rigorózní zkoušku společně s úspěšně obhájenou prací. Zákonem je stanoven i doktorský studijní program, který nabízí absolventům titul "doktor" ("Ph.D."), k jehož získání je potřebné úspěšné absolvování státní závěrečné zkoušky a obhájení diplomové práce (Zákon č. 111/1998 Sb.).

Absolventi, kteří získali v ustanoveném zákoně č. 172/1990 Sb. tituly "Dr." nebo "Th.D.", si zkratku mohou nahradit za "Ph.D.", a zároveň stejná zkratka titulu je přiřazena absolventům lékařského a veterinárního studia, kteří studium ukončili v době platnosti téhož zákona (Zákon č. 111/1998 Sb.).

Zákon o vysokých školách již neuvádí dříve získaný akademicko-vědecký titul: "bakalář věd" ("CSc."). Rovněž neuvádí výzkumný titul "doktor věd" ("DSc."), získaný z Akademie věd ČR a neuvádí ani titul "čestný doktor" ("Dr. h. C.") (Ústav pro jazyk český AV ČR, 2008).

3.2.7 Funkce děkana s ohledem na vývoj vysokoškolského zákona

Podle zákona č. 58/1950 Sb. děkan řídil a spravoval fakultu, odpovídal za její ideovou a vzdělávací činnost a zastupoval ji na veřejnosti. Zastupovali ho zpravidla dva proděkané. Ministr školství, po vyslechnutí fakultní rady a rady vysoké školy, jmenoval děkana na dva akademické roky. Děkan byl vybrán Státním výborem z řad profesorů univerzity. Za činnost fakulty odpovídal děkan rektorovi univerzity. Nejméně jednou ročně svolával děkan fakulty valné shromáždění učitelů, studentů a zaměstnanců fakulty, které podávalo zprávu o činnosti a úkolech fakulty a vyslechl jejich návrhy a požadavky (Zákon č. 58/1950 Sb.).

Zákonem č. 19/1966 Sb. se změnila délka funkčního období děkana na tři roky a volbu provedla tajným hlasováním vědecká rada fakulty. Děkan díky novému vysokoškolskému zákonu byl volen nejen z řádných profesorů, ale i z mimořádných profesorů, a dokonce docentů z příslušné fakulty. Volbu děkana potvrzoval ministr školství a kultury. Pokud volbu nepotvrdil, proběhlo nové hlasování. Zákonem bylo ustanoveno, že děkan působící na nově zřízené fakultě byl jmenován mistrem školství a kultury na tři roky. Stejný profesor nebo docent, jenž se stal děkanem, mohl být do stejné funkce

zvolen nejvýše dvě po sobě jdoucí období, v mimořádných případech i na jedno další následující období. Mezi děkanovi povinnosti spadalo schvalování učebních plánů jednotlivých oborů fakulty, koordinování a řízení pedagogické, vědecké, umělecké nebo jiné činnosti kateder. Děkan dále z rozpočtu fakulty přiděloval katedrám materiální a finanční prostředky. Dohlížel i na důsledné plnění zákonů a ostatních předpisů a řádné hospodaření se svěřenými prostředky. Děkan mohl být odvolán na vlastní žádost, porušením nebo zanedbáním svých povinností nebo pokud byl potrestán kázeňským trestem. Odvolání proběhlo tajným hlasováním vědecké rady a odvolání potvrdil ministr školství a kultury (Zákon č. 19/1966 Sb.).

Podle zákona č. 39/1980 Sb. byl děkan ustaven nebo odvolán ministrem školství na návrh rektora. Funkční období děkana bylo prodlouženo na pět let, kdy navíc učitel univerzity mohl být jmenován do stejné funkce po několika po sobě jdoucích obdobích. Činnost děkanů na vysokých školách hodnotil rektor. Předsedou vědecké rady fakulty byl děkan a vědecká rada byla složena z proděkanů, tajemníka fakulty a dalších členů, které jmenoval a odvolával děkan. Ustanovením zákona vzniklo děkanovi právo, pomocí kterého směl jednat jménem univerzity ve věcech týkajících se fakulty v rozsahu stanoveném statutem univerzity. Děkan měl na starosti politickou a výchovnou práci, řídil kádrovou a personální práci a kontroloval veškerou činnost fakulty. Zákonem bylo v pravomocích děkana, rozhodovat o přijetí uchazeče ke studiu a pro posouzení uchazečů zřizoval komisi jako svůj poradní orgán. Děkan měl pravomoc udělit výjimečně studentům individuální studijní plán. Za porušení studijních a občanských povinností nebo pravidel socialistického soužití směl děkan studentům ukládat napomenutí, důtku, veřejnou důtku, podmíněné vyloučení a vyloučení ze studia (Zákon č. 39/1980 Sb.).

Po sametové revoluci, kdy vstoupil v platnost nový vysokoškolský zákon č. 172/1990 Sb. se funkční doba děkana a opětovné jmenování do stejné funkce navrátila do podoby, jako tomu bylo před vydáním zákona č. 39/1980 Sb. Děkana volil a odvolával akademický senát fakulty (Zákon č. 172/1990 Sb.).

„Děkan je představitelem fakulty, řídí fakultu, zastupuje ji a jedná jejím jménem. Děkan za svoji činnost odpovídá akademickému senátu fakulty a v rozsahu, určeném statutem vysoké školy, rektorovi“ (Zákon č. 172/1990 Sb.).

„Děkan zřizuje vědecká, pedagogická, vývojová, hospodářská a informační pracoviště a účelová zařízení fakulty“ (Zákon č. 172/1990 Sb.).

Nově děkan po souhlasu akademického senátu směl například prodloužit učiteli univerzity pracovní poměr nebo nechat profesora pokračovat ve vědecké práci na univerzitě i po skončení funkčního období (Zákon č. 172/1990 Sb.).

Od dob, co vyšel zákon č. 111/1998 Sb. v platnost, je děkan jmenován a odvoláván na návrh akademického senátu fakulty rektorem. Děkan, jenž je v čele fakulty, jedná a rozhoduje ve věcech fakulty (Zákon č. 111/1998 Sb.).

Nově zákon o vysokých školách (Zákon č. 111/1998 Sb.) stanovuje: „Funkční období děkana je čtyřleté. Funkci děkana může tatiž osoba vykonávat na téže fakultě nejvýše dvě po sobě bezprostředně jdoucí funkční období“.

Pokud děkan neplní své povinnosti nebo poškozujz zájem univerzity nebo fakulty, může být rektorem odvolán, pokud má souhlas od akademického senátu fakulty a akademického senátu veřejné vysoké školy. Děkan jmenuje a odvolává proděkany, ti jej můžou zastupovat v jím určeném rozsahu. Děkan je vždy předsedou vědecké rady a má v pravomoci jmenovat a odvolávat členy vědecké rady. V děkanové pravomoci je i jmenování a odvolávání tajemníka, který řídí hospodaření a vnitřní správu fakulty. Děkan jmenuje předsedu a členy disciplinární komise fakulty, kde polovina členů je tvořená studenty. Děkan dále rozhoduje o přijetí uchazečů do studijního programu uskutečňovaného fakultou (Zákon č. 111/1998 Sb.).

3.3 KINANTROPOLOGIE

Velkým milníkem pro rozvoj tělesné kultury a po ní přicházející kinantropologie byla sokolská organizace, která se člověka snažila vnímat více jako občana než pouze jako sportovce a podílela se při zavádění povinné školní docházky. Vysoce teoreticky vzdělaní sokolští pracovníci se zasadili o pojetí „tělesné výchovy“ jako struktury, v níž je dosahováno postupů, zvyšujících úroveň jedince ve společnosti, jakož i společnosti celé (Hodaň, 2006).

Vlivem kontrolních zkoušek učitelů v tělesné výchově na našich školách z teoretických i praktických pramenů, které se zavedly v 19. století, došlo k rozvoji problematiky v různých disciplínách a začali se utvářet výzkumné práce podporující oblast tělesné výchovy. Vznikaly publikace, které pohlíželi nejen na aspekt tělesné výchovy, ale i na okruhy z pedagogických, společenských, biologických, psychologických věd. Díky významným pracím, mezi které řadíme například práci „Přehledný vývoj tělesné výchovy“ od Horáka a Krčmy (1939), která se zabývá danými problémy, se setkáváme se vznikem „teorie tělesné kultury“, pomocí které se pak setkáváme na konci 20. století s pojmem kinantropologie (Hodaň, 2006).

Nejenže se s pojmem setkáváme, ale brzy na to, vznikají i obory spadající pod kinantropologii. Například zřízení kinantropologie jako vědy na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy je zapříčiněno skončením komunistického režimu v Československu (Waic, 2019).

Waic (2019) dodává, že vliv na vznik oboru a brzkou akreditaci, měla především generace odborníků, mezi které patří zejména Petr Blahuš, Václav Hoška, Rudolf Kovář a Pavel Slepíčka.

Kinantropologii lze rozdělit na části „kinein(pohybovat) +antropos (Lidská bytost) +loga(pojednání). Znamená to v důsledku diskurz, pojednání, teorii nebo vědu o kinetice člověka (motricidade humana)“ (Sérgio, 2018 podle Lopes de Brito Palma, 2020).

Kinantropologii chápeme jako vědní obor, který je složen z podoborů a vědeckých disciplín. Došlo k prolínání aplikovaných, obecných, mezioborových, přírodovědných či společenských disciplín a jejich sdružením vznikl systém „vědy o tělesné kultuře“, které řešily vznikající problémy v tělesné kultuře (Hodaň, Šebek & Hoffmannová, 2013).

Později se zapříčiněním odlišných názorů pojem „vědy o tělesné kultuře“ pozměnil v pojem „kinantropologie“, kde oba pojmy vyjadřují totéž (Hodaň, 2009; Hodaň, Šebek & Hoffmannová, 2013).

V některých evropských zemích se používají ekvivalenty pojmů, které však pojednávají o tom samém. Vznikají tak například nauky o člověku v pohybu, nauky o pohybu člověka, nauky o cvičení, nauky o fyzické aktivitě, nauky o tělesné výchově, antropokinetika, kineziologie, kinantropomotorika nebo kinantropologie. Všechny výše zmíněné pojmy zaměřují svou pozornost na pojem pohybu a na vědeckou reflexi k němu odkazující (Kosiewicz, 2010).

Během několika let existence vědního oboru kinantropologie, se setkáváme s jejími různými, avšak podobnými definicemi. Ku příkladu Bednář (2008) vnímá kinantropologii jako „Nauku o člověku v pohybu“, přičemž ji chápe jako určitou „řeč“ o „setkávání“ člověka a pohybu.

Předmětem kinantropologie je lidská záměrná pohybová činnost, její struktura a funkce, a její vztah k rozvoji člověka jako bio-psycho-sociálního individua (Blahuš, 1993).

Často se setkáváme s kinantropologií v rámci pohybové nauky člověka, která však nepohlíží jen na tělesný rozvoj, ale i na psychickou a sociální stránku (Komeščík, 2006).

Hodaň, Šebek & Hoffmannová (2013) konstatují, že „kinantropologie je definována jako věda zabývající se pohybujícím se člověkem. Vzhledem k této definici je zřejmé, že se netýká pouze tělesných cvičení (kde je nejvíce uplatňována), ale pokrývá celou oblast lidského pohybu“ (p. 16).

Dalším pokusem o formulování kinantropologie je Rensonův koncept „sociálně kulturní kinantropologie“, který byl rozdělen na tři vědy, a to vědu o lidském pohybu, vědu o člověku a na vědu přírodní. Ani tento koncept nepovažuje Horák & Hodaň (2014) za správné formulování v současném rozvoji české kinantropologie.

Horák & Hodaň (2014) dále připomínají i model slovenského teoretika J. Kassy, který rozčlenil kinantropologii na biologickou, kinetickou, klinickou, sociokulturní a pedagogickou kinantropologii, avšak k této struktuře neshledává stejný názor, protože je podle něj nekonceptní a nezdůvodnitelná, jelikož přiřazuje tanci stejnou úroveň jako pedagogice.

Za zdařilou členitost kinantropologie je považováno původní členění „věd o tělesné kultuře“, které je rozděleno na:

- „1. vědy specifické (např. teorie tělesné kultury, antropomotorika atd.)
2. vědy interdisciplinární (např. teorie sportu, didaktika tělesné výchovy atd.)
3. vědy aplikované

- z oblasti společenských věd (např. sociologie sportu, historie TK, filozofie TK atd.)
- z oblasti přírodních věd (např. fyziologie zátěže, biomechanika tělesných cvičení atd.)“ (Horák & Hodaň, 2014).

4 CÍLE

4.1 Hlavní cíl

Hlavním cílem bakalářské práce je popsat osobní a profesní život prvního děkana Fakulty tělesné kultury Prof. PhDr. Bohuslava Hodaně, CSc., který se řadí mezi významné osobnosti české kinantropologie.

4.2 Dílčí cíle

- 1) Zjistit základní údaje Prof. Bohuslava Hodaně, mezi které řadíme vzdělání a pracovní zkušenosti
- 2) Popsat děkanské období Prof. Bohuslava Hodaně

4.3 Výzkumné otázky

- 1) Mělo prostředí, ze kterého pocházel Prof. Bohuslav Hodaň, vliv na jeho profesní kariéru?
- 2) Jakou roli měl aktivní pohyb v životě Prof. Bohuslava Hodaně?
- 3) Jak ovlivnila politická situace v letech 1948–1989 Prof. Bohuslava Hodaně v jeho profesním životě?
- 4) Jaký přínos mělo pro Univerzitu Palackého působení Prof. Bohuslava Hodaně?

5 METODIKA

Pro kapitolu přehled poznatků byla využita syntéza informací z analýzy literatury. Jednalo se o data, pomocí kterých bylo vysvětleno, jak vznikla Univerzita Palackého v Olomouci, z kolika a z jakých fakult se Univerzita Palackého skládá, jaký byl vývoj studia učitelství tělesné výchovy v Olomouci a v neposlední řadě k popisu kinantropologie. Zkoumaná data jsem získal prostřednictvím elektronického informačního zdroje spadající pod Univerzitu Palackého v Olomouci (<https://ezdroje.upol.cz/>). Byla využita i knihovna Fakulty tělesné kultury, která nabízela knihy s danou problematikou.

K získání informací týkajících se vysokoškolského zákonu byla využita stránka zákonů pro veřejnost (<https://www.zakonyprolidi.cz/>). Zde jsme informace využily i k vývoji akademických titulů na vysokém školství, které se měnily společně s nově vznikajícími zákony o vysokých školách. Data, které nám zákony nabízely, byly použity i pro popis funkce děkana s ohledem na vývoj vysokoškolského zákona.

5.1 Výzkumný soubor

Výzkum práce je zaměřen na život Prof. Bohuslava Hodaně, jeho osobní i profesní život od jeho narození. Dále je zkoumána jeho působnost na různých fakultách spadající pod Univerzitu Palackého. Práce zahrnuje i působení Prof. Bohuslava Hodaně na Fakultě sportovních studií, která je součástí Masarykovy Univerzity v Brně a zároveň zkoumá i působení Prof. Bohuslava Hodaně na Fakultě společenských studií, která spadá pod Vysokou školu Humanitas v Sosnowci.

5.2 Metody sběru dat

V následujících kapitolách jsou popsány definice metod, určené k získání informací, vedoucích k naplnění cílů stanovených v této bakalářské práci. Byla využita archivní metoda, metoda orální historie a metoda osobního sdělení.

5.2.1 Archivní metoda

Archiv shromažďuje dokumenty vznikající oficiální činností veřejných i soukromých institucí působících v určité „sbírkové oblasti“ archivu. Příslušná instituce předává jak písemné dokumenty (dokumenty, úřední knihy), tak tištěné dokumenty (patenty a další normy). Předávání písemností instituce archivům je stanoveno zákonem. Hlavním úkolem archivu je shromažďovat, třídit, zpřístupňovat a uchovávat archiválie pro praktické a vědecké potřeby jednotlivců i institucí (Štouračová, 2013).

Archivní metoda je podle Štourcové (2013) systematický přístup k organizaci, uchování a správě archiválií. Je to postup, při kterém dochází ke zpracování dokumentů a jejich uložení pro další použití.

Pomocí archivní metody jsem identifikoval relevantní zdroje pro mou bakalářskou práci. Navštívil jsem Archiv UP v Olomouci, a to jak pro získání historických informací o vzniku Univerzity Palackého, tak pro získání osobních spisů Prof. Bohuslava Hodaně. Zároveň mi zde bylo umožněno nahlédnout na Hodaňovu vlastní nezveřejněnou třistastránkovou autobiografii, která zachytila nejen jeho profesní kariéru, spojenou s Univerzitou Palackého, ale částečně i osobní život. Dále jsem navštívil Archiv Masarykovy univerzity v Brně, kde mi byly přichystány další osobní spisy Prof. Hodaně, ze kterých jsem mohl čerpat.

5.2.2 Orální historie

Orální historie je kvalitativní výzkumná metoda využívaná ve společenských vědách, zejména v historii, sociologii, politologii, etnografii, antropologii, archivnictví, genderových studiích, literatuře, filmové vědě nebo psychologii (Vaněk, 2003).

Scholl-Schneider (2008) poukazuje na orální historii jako „... obraz (lidské) minulosti popsany slovy“.

Hlavním cílem orální metody není získávání faktů, ale samotné téma rozhovoru a jeho individuální sdělení, prožitky, rozhodování ve složitých a každodenních situacích či osobní motivace (Vaněk, 2002).

Vaněk (2016) dodává, že: „Příběhy, které o sobě vyprávíme, příběhy, které posloucháme, vypovídají o životních zkušenostech, o materiálních i metafyzických otázkách lidského bytí.“

Metodu orální historie jsem použil pro získání cenných informací, mezi které patří například působnost Prof. Bohuslava Hodaně na Fakultě společenských studií ve Vsetíně z osobního sdělení PaedDr. K. Kostky. Dále jsem touto metodou získal data o vzniku Fakulty tělesné kultury či osobní informace Prof. Bohuslava Hodaně, ať už týkající se rodiny, osobním životě nebo jeho aktivním pohybu za pomoci rozhovoru s RNDr. S. Horákem.

Do orální historie spadá i osobní sdělení, které Pála & Všianský (2001) definují jako „... oznámení (cizím výrazem také notifikace), předání či rozšíření nějaké zprávy či informace.“

Zároveň i tuto zprávu nebo informaci samotnou však lze chápat i jako sdělení. Adresátem zprávy může být konkrétní osoba nebo neurčitá skupina osob. Komunikace může probíhat osobně nebo prostřednictvím komunikačních prostředků (médií) (Pála & Všianský, 2001).

6 VÝSLEDKY

6.1 Základní údaje Prof. Bohuslava Hodaň

Jméno a příjmení: Bohuslav Hodaň

Datum a místo narození: 1. 10. 1931 v Brně

Úmrtí: 25. 5. 2020 (ve věku 88 let) v Olomouci

Státní příslušnost: Česká

Obrázek 2

Prof. PhDr. Bohuslav Hodaň, CSc. (Fakulta tělesné kultury, 2022)

Vzdělání a získané tituly:

1954 – „absolvent“ pedagogické fakulty v Brně v oboru „učitelství tělesné výchovy pro střední školy“ (Titul označen v uvozovkách, od roku 1990 by studiem tohoto oboru získal „Mgr.“)

1966 – dosažení titulu „CSc.“ (kandidát věd) na Fakultě tělesné výchovy a sportu v Bratislavě

1967 – dosažení titulu „PhDr.“ (doktor filosofie) na Fakultě tělesné výchovy a sportu v Bratislavě

1968 – obhájení habilitační práce na Fakultě tělesné výchovy a sportu v Bratislavě, kvůli politickým změnám byl jmenován docentem („Doc.“) až v prosinci r. 1989

09/1991 – jmenování profesorem („Prof.“) pro obor teorie tělesné kultury – titul udělen prezidentem České a Slovenské Federativní Republiky v Praze (Hodaň, n.d.).

Pracovní zkušenosti:

1954–1955 učitel na ZŠ v Zátoru, okres Krnov

1955–1960 učitel na ZŠ v Krnově, v roce 1958 zároveň trenér závodníků, závodnic, připravující se na Olympijské hry v roce 1960.

06/1960–07/1960 vojenské cvičení

08/1960–1961 učitel na Střední zdravotnické škole v Krnově
09/1961–1964 učitel na katedře tělesné výchovy Pedagogického institutu, z toho 2 roky jako odborný asistent
1964–1966 zahraniční expertiza konaná v Tunisu. Tvoření osnov pro SŠ a výuka na VŠ
1966–1990 odborný asistent na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci
1990–1991 děkan Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci
01/1991–02/1997 děkan Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci
1997–1999 předseda Akademického senátu FTK UP
02/1997–08/2011 VŠ pedagog – profesor na katedře kinantropologie (od r. 2004 katedra kinantropologie a společenských věd, od r. 2011 katedra společenských věd v kinantropologii), spadající pod FTK UP
02/2003–08/2011 členství v etické komisi FTK UP a členství pro státní rigorózní zkoušky a obhajobu rigorózních prací k získání profesního titulu PhDr.
03/2003–02/2010 člen Vědecké rady FTK UP
12/2005–11/2006 projektový manažer – projekt s názvem „Restrukturace oboru a inovace curricul studijního oboru Rekreatologie“ – UP Olomouc
06/2006–08/2011 předseda etické komise FTK UP
05/2007–08/2011 člen hodnotící komise pro přípravu projektů na FTK UP pro Evropské strukturální fondy
03/2012–12/2014 projektový manažer na projektu Centrum vzdělávacích aktivit zahraniční spolupráce – UP Olomouc
2011–2014 společně s PaedDr. Karlem Kostkou pracoval na založení Fakulty společenských studií ve Vsetíně
2014–2019 děkan Fakulty společenských studií ve Vsetíně
2019–2020 emeritní profesor Fakulty společenských studií ve Vsetíně; přednášení metodologie (AUPO; Archiv MUNI; Hodaň, n.d.; osobní sdělení - K. Kostka, 2023).

6.2 Osobní život Prof. Bohuslava Hodaň

Bohuslav Hodaň od svého narození bydlel v brněnské čtvrti Židenice spolu s rodiči a dvěma sourozenci, tedy bratrem Lubomírem a sestrou Libuší (Hodaň, n.d.).

Otec Bohuslav byl profesně dělníkem. Ve svém volném čase byl fanouškem sokolství (celá rodina z otcovy strany byla sokolská), fotbalistou (na pozici brankáře) a vášnivý čtenář (znal dávné historie a politické geografie), to vše vedlo k zajímavým diskusím a úvahám (Hodaň, n.d.).

Matka Vilma byla původně dělnice, po narození dvou synů a jedné dcery převzala roli ženy „v domácnosti“ a tím upřednostnila péči o děti před finančním obnosem. Hodaň dodává, že díky její péči nestrádali v pohybovém a sociálním rozvoji, protože je od jejich útlého věku vodila do Sokola, na kluziště, do blízké přírody a podporovala je v jejich zájmech. Po našem odchodu z domu se vrátila na pozici dělníka (Hodaň, n.d.).

Hodaň dále zmiňuje, že výchova byla přísná, ale zároveň respektující základní lidské hodnoty (Hodaň, n.d.).

Během svého navštěvování Sokola se Hodaň věnoval především sportovní gymnastice, ve které dosáhl I. výkonnostní třídy. Povinnou školní docházku absolvoval v Židenicích a následně přešel na gymnázium, které bylo přibližně 3 km od domova. V roce 1951 dostal na Pedagogickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně, kde vystudoval jednooborové studium „učitelství tělesné výchovy pro střední školy“. Svou diplomovou práci zaměřil na téma „Vliv sportovní gymnastiky na vývoj člověka“ a práce byla zkušební komisí ohodnocena celkově na „dobrá“, ale na titul „absolvent“ si musel ještě počkat. V té době po úspěšném absolvování státní závěrečné zkoušky nedostali diplom hned, ale bylo zapotřebí půl roku pracovat na přidělené škole a pokud by tak neučinili, přišli by o úspěšné ukončení studia. Po přidělení pracoviště pomocí „umístěnky“ se Hodaň dostal na základní školu v Zátoru. Ve svých 23 letech tak odstartoval svou profesní kariéru. Zároveň se brzy seznámil se slečnou Janou, která byla učitelkou a sportovkyní a kterou si vzal za svou ženu v roce 1955. Jejich vztah vydržel po celý Hodaňův život (Hodaň, n.d.).

Prof. Hodaň a jeho žena spolu měli dvě dcery – Alici a Danu (Třeštík, 1998 cit. podle Zemánková, 2015, s. 38).

Během svého života Prof. Hodaň pracoval i jako rozhodčí a trenér sportovní gymnastiky, měl rád osobní sportovní činnost (gymnastika, lyžování, ...) a svou profesi (Zemánková, 2015).

6.3 Profesionální život Prof. Bohuslava Hodaně

Začátky profesního života Prof. Hodaně se proto zrodily v roce 1954 ve vesnici Zátor, v okrese Krnov, kde vyučoval na základní škole, ačkoli měl vystudované tělovýchovné studie pro střední školy. S takovýmto kariéřním startem nebyl spokojen, protože svou činnost viděl především ve městě, ke kterému měl vždy citově blíže, kdežto takto byl přemístěn na vesnici, ve které se necítil komfortně a vnímal ji spíše jako ztrátu svého času. Nekomfortně proto, že během školního roku se mu nedařilo navodit dobré přátelské kontakty s kolegy na škole a z části i kvůli ubytování, které pak řešil po svém se svým celoživotním kamarádem Stroblem. Po prvním roce byl Prof. Hodaň přemístěn do Krnova na „3. osmiletku“ a zde působil do roku 1960. Odtud poté přešel na střední zdravotnickou školu v Krnově, kde zůstal do roku 1961. Během působení v Krnově se však Prof. Hodaň zabýval i vědeckou prací ve svém mimoškolním čase a účastnil se přijímacího řízení pro studium v Bratislavě, kde byl úspěšný a

jeho žádost byla na druhý pokus doporučena v květnu 1961. Uvádím na druhý pokus, protože kvůli zmíněnému vlastnímu bydlení se dostal do sporů s tehdejšími řediteli školy Hrbáčkem, se kterým měl špatné vztahy a první Hodaňovu žádost na kandidaturu nedoporučil. Od roku 1961 nejen že Prof. Hodaň vyučoval na střední zdravotnické škole, ale zároveň studoval dálkové studium vědecké kandidatury na Fakultě tělesné výchovy a sportu v Bratislavě (Hodaň, n.d.).

Jelikož se viděl spíše raději na univerzitě, než na základní či střední škole, tak se snažil hlásit na různé konkurzy vysokých škol, které by jeho profesní život obohatily. Po mnoha zažitých zklamáních se mu naskytlá příležitost v Bratislavě, kde se hlásil na místo odborného asistenta a byl přijat. Když však dojel, bylo mu sděleno, že dali přednost jinému, a proto byl nucen se vrátit zpět do Krnova. Svou trpělivostí a chutí to nevzdat, se mu podařilo v roce 1961 odejít z Krnovského školství, pomocí vyhraného konkurzu na katedře tělovýchovy v pedagogickém institutu v Olomouci. Po odučených šesti letech na ZŠ a jednoho roku na SŠ v Krnově, tak skončila první etapa profesního života, která nebyla nejšťastnějším začátkem, ale zároveň získal cenné praktické zkušenosti, které uplatňoval v následujícím profesním směru (Hodaň, n.d.).

Snaha dostat se na univerzitu byla prostá. Prof. Hodaň se odjakživa zabýval pohybem, ve kterém viděl smysl své práce. V r. 1961 získal práci na katedře Pedagogického institutu, která v té době byla v provozu druhým rokem, kde působil do r. 1964. Jelikož byl vědeckým aspirantem, byl pro svou novou fakultu užitečný. Z tohoto tříletého pracovního období, zde působil dva roky jako odborný asistent. Svou činnost ukončil kvůli zahraniční expertize konané v Tunisu. Zde strávil celé dva roky. Jeho činností bylo tvoření osnov pro SŠ a výuka na VŠ. Pro Hodaň byla tato činnost v zahraničí „...velmi zajímavá zkušenost nejen z hlediska poznání zcela jiné kultury, pro nás velmi atraktivní, ale i z hlediska fungování francouzského školského systému, způsobu práce na různých typech škol, kvality učitelů, organizace práce na školách, spolupráce vysokých škol a vzdělávacích organizací atd., ...“ (Hodaň, n.d.).

Po dvou letech, dostal nabídku dalších dvou let, kterou odmítl a v r. 1966 se vrátil do ČSR, avšak ne zpátky na pedagogický institut, ale na přeměněnou Pedagogickou fakultu Univerzity Palackého. Po příjezdu si dodělal kandidaturu a získal vědeckou hodnost CSc. a rok na to i akademický titul PhDr. (Hodaň, n.d.).

Na jaře 1968 obhájil svou habilitační práci a čekal na její jmenování. Naneštěstí pro něj, v srpnu 1968 došlo v ČSR k politickým změnám a tím došlo i k prodloužení jmenování na docenta. Zároveň v roce 1969 vystoupil na vlastní žádost z KSČ a tím svůj kariérní růst de facto „zazdil“. Po této události mohl totiž pouze vyučovat, a to jen díky jeho odborné znalosti a činnosti. Neměl povolen žádný kariérní růst ani nesměl nic veřejně publikovat. Zároveň mu byl zakázán výjezd do zahraničí, tedy až na Polsko. Využíval alespoň tuto možnost a jezdil na Akademia wychowania fizycznego (varšavské pracoviště), kde se s kolegy z Varšavy zaměřoval na vědecké konference, které se zabývali problematikou osobnosti učitele tělesné výchovy a které velmi brzy získali mezinárodní ohlas. Brzy se zapojovali i ostatní země

od USA až po SSSR. Prof. Hodaň, pak dostával nabídky na účastnění se dalších konferencí v jiných zemích, ale s jeho postavením vůči KSČ to musel odmítat. Při poslední své konferenci zjistil, že se o něj zajímá státní bezpečnost, proto raději zvolil cestu, kde se zřekl těchto akcí, ač tato doba patřila v jeho profesním životě mezi ty neúspěšnější. Tento konec byl však zrodem pro rozvoj problematiky kinantropologie. Tedy alespoň v oblasti sociokulturní, neboť filozofickou kinantropologii by musel řešit v Marx-leninském duchu, a to se mu nejevilo správné. Od ukončených konferencí až do přelomového roku osmdesát devět bylo jeho hlavní činností přednášení a zároveň spolupráce se studenty ve vědeckém kroužku. Zde studentům podával informace nejen o problematice tělesné kultury, ale i nepatrně šířil své politické názory (Hodaň, n.d.).

Když přišel listopad 1989 a s ním probíhající revoluce, tak se Prof. Hodaň začal angažovat v neprospěch komunistického režimu a spolu s dalšími kolegy založil na fakultě Občanské fórum, kde se stal předsedou a byl tak v centru veškerého dění. Dále došlo k založení Akademické rady fakulty, kterou tvořili studenti a učitelé a Prof. Hodaň stál v jejím čele. V prosinci 1989 došlo k významné události pro Prof. Hodaň, protože byl po 21 letech čekání jmenován docentem, po výše zmiňované úspěšně absolvované habilitační zkoušce z roku 1968. Kromě této události došlo v témže měsíci i roce pomocí akademické rady k první svobodné volbě děkana pedagogické fakulty, kterým se stal právě Prof. Bohuslav Hodaň (Hodaň, n.d.).

6.4 Děkanské období Prof. Bohuslava Hodaňe

Přestože doposud neměl žádný karierní růst a jeho činnost byla značně omezená vlivem komunistického režimu, tak je mu pomocí akademické rady v roce 1989 svěřena role „šéfa“, který má na starost velkou fakultu s různými obory, s mnoha učiteli i studenty. Protože neměl žádné zkušenosti s chodem fakulty, tak si zvolil za sekretářku paní Žváčkovou, která měla o všem přehled z předešlého provozu. Do role proděkana s výchovně vzdělávací činností zvolil Doc. PhDr. Václava Kovářička, CSc., pro vědecko-výzkumnou činnost Doc. PhDr. Karla Frömela, CSc. a proděkana pro organizační záležitosti RNDr. Milana Kopeckého, CSc. Mezi první problémy fakulty a univerzity patřili i připomínky k financím, na které Prof. Hodaň reagoval slovy: „Vydřeli jsme to tak dlouho, tak to ještě nějakou dobu vydržíme. Teď musíme vyřešit problémy jiné, pro další rozvoj fakulty podstatné“. Mezi podstatnější problémy, jak se časem ukázalo bylo porevoluční stěhování fakulty způsobené zákonem o navrácení majetku řádům, kongregacím a olomouckému arcibiskupství a došlo tedy k různým přesunům, podle toho, kde zrovna bylo místo. Fakulta byla rozmístěna na místa jako Purkrabská ulice, Univerzitní náměstí, Václavské náměstí, Tř. 17. listopadu apod. Další problémy se týkaly pedagogů a jejich kvalifikace, protože před revolucí byli někteří na tyto místa zvoleni pouze z politických důvodů. Proto se uskutečňovali rekonkurzy, kde se prošetřovala kvantita a kvalita pedagogických a vědeckých činností

pracovníků. Během roku 1990 se tak stalo mnoho událostí, navíc se připravovalo něco většího a významnějšího pro rozvoj tělesné výchovy, a to samostatný vznik Fakulty tělesné kultury, která vznikla v září téhož roku, ale svou činnost zahájila 1.1. 1991. Prof. Hodaň měl možnost si zvolit, zda chce být prvním děkanem této nové fakulty, ač měl již jasnou pozici děkana na pedagogické fakultě. Bylo to pro něj těžké rozhodování, protože na fakultě působil celkově 29 let, ale nakonec zvítězila odbornost nad osobním zájmem. Zmiňuje, že potlačil „... svoje osobní pocity, odhodil veškerou nostalgii, rezignoval jsem na svoji děkanskou funkci a svoje dlouholeté působení na pedagogické fakultě jsem ukončil. Musím však konstatovat, že tato fakulta dosud ve mně je a zřejmě tam i natrvalo zůstane“ (Hodaň, n.d.).

V den, kdy Fakulta tělesné kultury zahájila svou vědecko-pedagogickou činnost, tedy 1.1. 1991, se Prof. Hodaň po rezignaci na pedagogické fakultě, stal oficiálně prvním děkanem FTK a s ním byli zvoleni i proděkani Doc. PhDr. Milan Adamus (pro rozvoj a organizaci), PaedDr. Vlastimil Štekr (pro pedagogickou činnost), Doc. PhDr. František Vaverka, CSc. (pro vědecko-badatelskou činnost a zahraniční styky). Mezi první důležitá rozhodnutí patřilo umístění nové fakulty. Z počátku se stěhovalo do bývalých budov KSČ, kde byl sekretariát. Později jim byla umožněna nabídka nové polohy pro fakultu, která byla na Neředíně, v místech bývalých budov sovětské armády. Z počátku Prof. Hodaň pochyboval o tomto umístění, protože zde nebylo žádné spojení s historickými budovami a umístění bylo daleko od centra. Nakonec se přes všechny pochybnosti uskutečnily rekonstrukce a výstavba nových budov, a díky tomu se FTK rozrostlo do větších rozměrů. Přestože byla fakulta nová, během pár let dosáhla velkého pokroku, který zahrnoval zejména akreditaci studijních oborů, oprávnění konat rigorózní řízení a udělovat vědecké i vědecko-pedagogické tituly (Hodaň, n.d.).

Hodaň (n.d.) dodává, že v roce 1993 „... bylo na FTK zahájeno postgraduální doktorandské studium v kinantropologii.“

Během prvního děkanského období na FTK zřídil Prof. Hodaň katedru rekreologie, která se stala velmi významnou pro magisterské studium stejnojmenného oboru. Mezi následující zřízené katedry v tomto období řadíme katedru aplikované tělesné výchovy a katedru fyzioterapie a ergoterapie, díky kterým vznikaly další nové studijní obory. Pomocí programů jako jsou Erasmus, Tempus apod. a zároveň i pomocí pořádání vědeckých konferencí, se povědomí o fakultě a jejím rozvoji rozrostlo do národních i mezinárodních výšin. V tomto děkanském období se uskutečnila i jedna významná událost, týkající se Prof. Bohuslava Hodaně. Touto událostí bylo řízení pro získání titulu „profesor“, které proběhlo na Univerzitě Karlově v Praze v roce 1991, ačkoliv v té době měl již 60 let. Z toho vyplývá, že nikdy není pozdě na studium (Hodaň, n.d.).

Po prvním úspěšném děkanském období následovalo i druhé, protože Prof. Hodaň byl zvolen znovu na pozici děkana s funkčním obdobím do roku 1997. Druhé období bylo zaměřeno jednoznačně na vývoj fakulty, například byla sepsána koncepce na 11 stran, která měla sloužit jako základ pro fakultu

ve všech směrech, od rozvoje studia a vědeckých oborů až po struktury fakulty, její financování a jejím vnějším vztahům. Během děkanování Prof. Hodaň nabízel fakulta uchazečům o studium magisterské pětileté dvouoborové studium učitelství tělesné výchovy, a to buď pro 2. stupeň ZŠ nebo pro SŠ, dále magisterské jednooborové studium rekreologie, bakalářské (na 3 roky) a navazující magisterské (další 2 roky) studium aplikované tělesné výchovy nebo fyzioterapie (Hodaň, n.d.).

Během děkanského období využíval porevoluční svobody a hojně cestoval. Navštívil tak svého bratra, který emigroval do USA. Dále byl pozván Prof. Moolenijzerou do Nového Mexika, kde zavítal na fakultu Albuquerque, která byla vybavená přístroji ke studiím pohybu apod. Dalšími zastávkami byly univerzity Toronto, London a Windsor v Kanadě, kde přednášel a vedl pár seminářů. Významnou zahraniční spoluprací s American University v roce 1996 bylo založení organizace International Institut for Health Promotion, jejíž zakládajícím členem byl právě Prof. Hodaň společně s FTK.

Kirsten (2010) dodává, že „Podpora zdraví má multidisciplinární základ a pro úspěšné programy je nezbytná mezioborová a mezisektorová spolupráce. Proto lékaři, zdravotníci, tělovýchovní pracovníci, manažeři lidských zdrojů, psychologové, političtí experti atd. se zapojili do sítě IIHP.“

Hodaň zmiňuje, že tato „...organizace díky aktivitě Prof. Karche postupně získávala členy z různých částí světa a v roce 1997 bylo uspořádáno jednání představitelů orgánů zúčastněných států na Mauriciu ...“ a dodává, že se tohoto jednání osobně účastnil. Kvůli svému věku se zahraničními výjezdy brzy přestal a vrátil se zpět do ČR (Hodaň, n.d.).

V pozici děkana řídil fakultu, zastupoval ji a jednal jejím jménem. Za svou činnost dle platného zákona č. 172/1990 Sb. odpovídal akademickému senátu fakulty, popřípadě rektorovi.

V rámci Univerzity Palackého působil na pozici děkana celkově 8 let, a získal tak během svého děkanského období mnoho zkušeností, poznal nové lidi, se kterými měl možnost jednat, čelil mnoha problémům a získal lepší přehled o chodu fakulty. Prof. Hodaň dodává, že to bylo „ztotožnění na plný úvazek - věda, výuka, funkce“ (Hodaň, n.d.).

V roce 1997, kdy bylo ukončeno jeho děkanské období, se najednou cítil neužitečný a nevěděl, kam dále bude jeho profese směřovat. Měl možnost být kandidátem na rektora, ale do posledních chvil si touto pozicí nebyl jistý. Nakonec se po několika týdenním rozmýšlení rozhodl nekandidovat. Mezi další nabídky práce byly pozice v senátu fakulty i univerzity. Zde zprvu nabídku přijal a stal se dokonce předsedou fakultního senátu, ale kvůli svým získaným zkušenostem v pozici děkana věděl, že by to nebylo moudré a brzy z těchto pozic rezignoval. Moudré to nebylo z toho důvodu, že znal vztahy mezi senátem a vedením, které stojí proti sobě, a proto neměl v úmyslu ztěžovat práci následujícímu děkanovi. Prof. Hodaň uvažoval i nad tím, že by už ukončil své působení na fakultě, kvůli svému věku, ale nestalo se tak. Časem zjistil, čím chce přispívat fakultě a vytyčil si cíl, ve kterém kromě psaní odborného článku o kinantropologii, chce i každoročně sepsat alespoň jednu monografii (Hodaň, n.d.).

6.5 Vliv rodného prostředí na profesní kariéru Prof. Bohuslava Hodaňe

Každý z nás má předurčeno, kdy přijde na svět a osudem je každému přiděleno kde, kam a komu se narodí. Právě rodina a místo našeho bydliště nás v dospívajících letech ovlivňují nejvíce.

Prof. Hodaň byl narozen do dělnické rodiny. Motivaci k pohybu měl v krvi, ač v jiném sportovním odvětví než jeho otec, který byl fotbalistou. K pohybovým činnostem se dostal v útlém věku a díky prostředí, ve kterém se nacházel, vyzkoušel mnoho aktivit. Rodina bydlela v Brně na okraji Židenic, což mladému Bohuslavu Hodaňovi umožňovalo mnoho dobrodružství v nedaleké přírodě, a zároveň mnoho aktivit (opékání, klukovské hry, apod.). Další lokální pohybovou aktivitou bylo horolezectví, které si mohl společně s jeho přáteli vyzkoušet na několik metrů vysoké skále, nacházející se v borovicemi zalesněném údolí. Prof. Hodaň zmiňuje, že se nacházel v klukovské partě, která se vzájemně ovlivňovala, a to jak společnou socializací, tak i společným učením nových dovedností, jako byla například jízda na kole, kde si vzájemně pomáhali (osobní sdělení – Hodaň & Horák, 2011).

„Na druhé straně mého bydliště, ve vzdálenosti několika set metrů leží architektonický skvost Zábřdovické lázně se třemi bazény, terasami, sportovními hřišti a volnými plochami pro jakýkoliv pohyb, ve kterých jsem strávil velmi mnoho času. A nakonec, v blízkosti bydliště Sokolovna se vším sportovním vybavením, která byla téměř mým druhým domovem. Tedy v bezprostřední blízkosti ze všech stran „pohybový ráj“, často spojený i s romantikou - večerní bruslení s tancem na přírodním kluzišti Sokolovny v mrazu, pod hvězdami a zářícím měsícem...“ (osobní sdělení – Hodaň & Horák, 2011).

V rodném prostředí žil do svých třiatdvaceti let, poté odešel z Brna kvůli pracovním povinnostem a rozvoji své profesní dráhy (Hodaň, n.d.).

6.6 Význam pohybu v životě Prof. Bohuslava Hodaňe

Prof. Hodaň byl už od malička veden rodiči k pohybovým aktivitám. V Sokolu dával raději přednost individuálnímu pohybu než kolektivním sportům, především se věnoval gymnastice, ve které dosáhl první výkonnostní třídy a v zimním období trávil čas lyžováním. Při válce, kdy byl Sokol zrušen, navštěvoval Klub českých turistů. Po válce přispěl k obnově Sokola, která byla rozbombardována. Mezi další jeho sportovní aktivity patřilo bruslení nebo veslování. Hodaň při vzpomínce na veslování zmínil, že se několikrát zúčastnil krajských přeborů a zároveň to měl rád, protože si každý veslař musel sáhnout na své dno sil, aby neprohrál. Díky zmíněným pohybovým aktivitám došel k závěru, že chce studovat tělesnou výchovu. Když dostudoval v Brně učitelství tělesné výchovy pro střední školy a byl umístěn do Krnova, tak se začal gymnastice věnovat v pozici trenéra. V roce 1958 byl jmenován ústřední sekci sportovní gymnastiky jako trenér závodníků a závodnic připravující se na Olympijské hry v r. 1960.

Pohyb v životě Prof. Hodaně byl významný pro jeho profesní život, protože s jeho rostoucím věkem začínal uvažovat hlouběji nad tím, jaký vliv má pohyb pro zdraví člověka, a to jak po fyzické, tak i psychické stránce, a zároveň jakou roli hraje pohyb při socializaci ve společnosti. Díky těmto úvahám vzniklo mnoho publikací, kterým Prof. Hodaň věnoval spoustu času ve svém profesním životě (osobní sdělení – Hodaň & Horák, 2011).

6.7 Vliv politické situace na profesní dráhu Prof. Bohuslava Hodaně

„Bezesporný vliv na můj vývoj mělo i „politické“ složení celé širší rodiny, která oscilovala mezi pravicí a levicí. Z otcovy strany (dělníci a úředníci) pravice, z matčiny strany (dělníci) sociálně demokratická levice (dědeček významný funkcionář sociální demokracie)“ (osobní sdělení – Hodaň & Horák, 2011).

Ačkoliv se rodina skládala ze členů s různými politickými názory, jejich rodinné vztahy byly vřelé. Díky těmto politickým debatám si každý z mladých účastníků, mezi nimi i mladý Bohuslav Hodaň, dělal svůj obrázek o každé straně. Díky těmto rozhovorům měl Prof. Hodaň blíže k pravicové straně, ale nijak zásadně nerozhodovaly o pravém zájmu mladého Hodaně, který se zabýval spíše pohybem (Hodaň, n.d.).

V letech, kdy maturoval, se rozhodl podílet na demonstraci s hlavním heslem: „Studování není med, když nám vládne rudý děd“. Hodaň dodává, že ve svém politickém boji na gymnáziu „odmítlí vstoupit do Svazu mládeže a absolvovat maturitu ve svazáckých košilích“ (osobní sdělení – Hodaň & Horák, 2011).

Největší vliv politické situace vůči jeho profesní dráze začal od roku 1968 a skončil až sametovou revolucí. Mezi první hořký pocit, který Prof. Hodaň zažil, patřilo oddálení jmenování docentem, ačkoliv absolvoval úspěšně habilitační řízení, o kterém rozhodla okresní strana. Byla mu zakázána veškerá publikační činnost v zahraničních časopisech, nesměl psát monografie a neměl povoleno opustit ČSSR až s výjimkou Polska. Této výjimky využíval a spolupracoval s Varšavským pracovištěm. Stále mu však zůstala práce na fakultě, kde byl odborným asistentem, ale naneštěstí pro něj nemohl nijak profesně postupovat vpřed. Svě filozofické myšlenky si nechával pro sebe, protože neměl zapotřebí je publikovat s marxisticko-leninským nádechem. Přestože byl značně omezen, snažil se dělat nějaká skripta pro rozvoj svého oboru. V tomto období přednášel na různých konferencích, zaměřených na osobnost učitele tělesné výchovy, kterých však kvůli státní bezpečnosti zanechal. V době komunismu bylo na univerzitě povinné absolvování VUML (večerní univerzita marxismu-leninismu), ale Prof. Hodaň se této výuky nesměl zúčastnit, což pro něj mělo alespoň díky zákazům výhodu, protože tento čas využíval například k zamýšlení se nad teorií tělesné kultury (Hodaň, n.d.).

Když přišla revoluce a s ní osvobození, tak brzy na to byl Prof. Hodaň jmenován docentem a stal se děkanem na pedagogické fakultě. V září v roce 1991, kdy byl již děkanem na Fakultě tělesné kultury, byl jmenován v Praze prezidentem České a Slovenské Federativní Republiky na profesora („Prof.“). Při politické změně využil svobody a vycestoval do Ameriky, kde kromě navštívení svého bratra, docházel i na různé univerzity jak v USA, tak i v Kanadě (Hodaň, n.d.).

6.8 Působení Prof. Bohuslava Hodaň a jeho přínos na Univerzitě Palackého

Počátek kariéry Prof. Hodaň na Univerzitě Palackého začal v roce 1961, kdy byl přijat po výběrovém řízení na Pedagogický institut. Zde působil v první řadě jako učitel, později jako odborný asistent na katedře tělesné výchovy do roku 1964. Po dvouroční Tuniské expertíze zahájil v roce 1966 činnost odborného asistenta na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého. Na této pozici zůstal do roku 1990, než se po osvobození stal děkanem Pedagogické fakulty. O rok později spolupracoval se svými kolegy na založení Fakulty tělesné kultury, která svou činnost zahájila 1.1. 1991 a v témže roce ukončil svou činnost děkana na Pedagogické fakultě a stal se prvním děkanem na Fakultě tělesné kultury. V činnosti děkana strávil celkově 8 let, z toho 7 let na Fakultě tělesné kultury. V únoru v r. 1997 byla tato funkce přidělena Prof. Vavrkovi. Prof. Hodaň od té doby působil dále jako profesor na Katedře kinantropologie, stal se předsedou Akademického senátu, byl členem Vědecké rady FTK UP apod., kde přispěl svými zkušenostmi a názory (Hodaň, n.d.).

Při vzniku fakulty se Prof. Bohuslav Hodaň podílel na vytvoření nových oborů, mezi které řadíme rekreologii a fyzioterapii. Pomocí Doc. Válkové vznikla na Fakultě tělesné kultury APA – aplikovaná tělesná kultura. S těmito třemi obory se fakulta brzy dostala do mezinárodního povědomí. Díky nově vzniklé samostatné fakultě, byl možný rychlý kvalifikační růst, proběhla rychlá akreditace studijních oborů, bylo umožněno konat rigorózní řízení či postgraduální studium aj. Mezi další přínosy patřila hlavně i jeho činnost v děkanském období, kdy za jeho éry bylo potřeba hodně budov a účelových zařízení rekonstruovat, například středisko Pastvin či Sportovní hala. V neposlední řadě přispěl svými odbornými publikacemi k rozvoji věd nejen v kinantropologii, kterých nebylo málo a dodnes se z nich čerpají potřebné informace (Hodaň, n.d.).

V roce 2012 se stal projektovým manažerem na projektu „Centrum vzdělávacích aktivit zahraniční spolupráce“, kterou ještě vykonával pod Univerzitou Palackého. Pozici manažera ukončil v roce 2014.

7 DISKUSE

V práci byla využita orální historie pro zjištění informací o Prof. Bohuslavu Hodaňovi. Především byla využita forma osobního sdělení. Čerpal jsem tak například z rozhovoru Prof. Bohuslava Hodaně s RNDr. Svatoplukem Horákem. Výhodou užití zvolené metody vede ke zjištění témat, které historické písemnosti nenabízí. Například bylo zjištěno, jak vznikl název nově vzniklé fakulty. Především jsem však získal cenné informace o osobním životě Prof. Bohuslava Hodaně. Nevýhodou zvolené metody, se kterou jsem se osobně setkal, mohou být nepřesná data. Například ve svém sdělení Prof. Hodaň zmínil, že pracoval „Jeden rok v Zátoru, dva roky na základce v Krnově a potom na zdravotní škole.“ To by znamenalo, že by vyučoval na střední zdravotnické škole 4 roky. Mé bádání pokračovalo za pomoci písemného dokumentu, který sepsal Prof. Bohuslav Hodaň, ale nebyl publikován. Zde Prof. Hodaň uvedl dvě odlišná tvrzení. Nejprve sdělil, že „Po prvním roce svého působení v Zátoru jsem byl přeložen na „3. osmiletku“ do Krnova...“ a pokračuje sdělením „Za další dva roky jsem přešel na Střední zdravotnickou školu.“ Později ale uvedl „V Krnově jsem působil sedm let, z toho šest let na základních školách, jeden rok na střední škole.“ Ke správnému tvrzení jsem došel až za pomoci jeho osobních spisů. Prof. Bohuslav Hodaň v letech 1954–1955 učil na ZŠ v Zátoru, poté od r. 1955–1960 učil na ZŠ v Krnově a střední zdravotní školu nastoupil až po vojenském cvičení v srpnu roku 1960 a působil zde do r. 1961.

Z výsledku, které se zabývali významem aktivního pohybu Prof. Bohuslava Hodaně plyne, že se mu již od malička naskytovaly různé pohybové aktivity. Během svých let vyzkoušel řadu sportů jako například jízdu na kole, horolezectví, gymnastika, lyžování, veslování apod. Všechny sporty ho vedly k fyzické aktivitě, která přispívala k jeho osobnímu rozvoji. Motivaci k pohybu měl i díky svým vrstevníkům, se kterými trávil mnoho času a kteří sdíleli své dovednosti a vzájemně se je učili. Mnohé si vyzkoušel a zjistil, v čem vyniká a co ho baví. Ve svém volném času proto trávil spoustu hodin i v jeho „druhém domově“, kterou mu byla Sokolovna, která byla sportovně vybavena a mohl zde trénovat gymnastiku. Vše měl zkrátka po ruce. Právě pohyb a prostředí, ve kterém vyrůstal, zavedly Prof. Hodaně na dráhu tělocvikáře. Myslím si, že ač se jedná o dobu před 70. – 80. lety, tak měl dost možností si vyzkoušet různé sporty, bylo to dáno nejspíše tím, že měl to štěstí a vyrůstal v Brně, a ne někde na vesnici, jako je například Zátor, kde ho později čekala další kapitola jeho života.

Z výsledků jsme dále zjistili, že byla profesní dráha Prof. Bohuslava Hodaně ovlivněná politickým režimem a to po delší dobu. Ke komunismu si své první názory utvořil sám, během výměny politických názorů rodinných příslušníků, které probíhaly během jeho dospívání. Celkově si myslím, že když dochází k debatě a k výměně odlišných názorů daných stran, jsou děti, kteří jsou v tom zúčastnění, hodně ovlivňováni rodiči. U mladého Hodaně byly v rodině rozděleny politické strany tak, že otec a jeho příbuzní byli pravicově orientováni a jeho matka a její příbuzní byli levicově orientováni. V tomto

rozdělení politické orientace mezi rodiči vidím klady, ale i zápory. Mezi klady lze počítat to, pokud si každý z nich umí projevit svůj názor, ale zároveň respektují jeden druhého. Kromě toho člověk vidí daný problém ze dvou stran, což má taky pozitivní charakter. Mezi zápory bych započítal možné hádky, kvůli právě odlišnému postoji, kde si každý rodič stojí tvrdohlavě za svou pravdou a může se tak narušit rodinné pouto. Mladý Hodaň se však ve svém věku věnoval raději pohybu. Vliv politické situace na vlastní kůži zažil až po příjezdu z Tunisu, když vystoupil ze strany KSČ a byl mu znemožněn jakýkoliv kariéerní růst. Zároveň mu bylo vše zakázáno, tzn. nesměl nic veřejně publikovat, nesměl cestovat do zahraničí až s výjimkou na Polsko apod. Osobně si myslím, že mohlo být i hůř, ačkoliv se to na první dobrou nezdá. Zajímavým zjištěním pro mě bylo jeho oddálení habilitace, které se protáhlo kvůli komunismu o celých 21 let, což si nedokážu moc představit, protože je to skoro celý můj život.

8 ZÁVĚRY

V bakalářské práci jsem se zabýval životem Prof. Bohuslava Hodaně, který se stal prvním děkanem Fakulty tělesné kultury. Jednotlivé kapitoly byly rozděleny podle sfér života Prof. Bohuslava Hodaně. V práci jsme nejdříve zjistili základní informace, ke kterým patřilo jeho vzdělání a pracovní zkušenosti. Poté jsme navázali na jeho osobní život, kde jsme zjistili, že pocházel z dělnické rodiny, věnoval se aktivnímu pohybu, zejména gymnastice a studoval ZŠ, SŠ (Gymnázium) a Pedagogickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně.

V kapitole zabývající se profesním životem Prof. Bohuslava Hodaně, byly popsány jeho počátky pracovní dráhy, kdy působil jako učitel ZŠ a SŠ. Dále byla zmíněna jeho pozice odborného asistenta na Pedagogickém institutu, později na Pedagogické fakultě. Zároveň byla popsána jeho účast na zahraniční expertíze v Tunisu. Dále bylo zjištěno, že se Prof. Hodaň účastnil konferencí s problematikou osobnosti učitele tělesné výchovy.

V práci jsme navazovali kapitolou zahrnující děkanské období Prof. Bohuslava Hodaně. Byla prozkoumána jeho činnost a funkce v pozici děkana, která mu byla přidělena z počátku na Pedagogické fakultě a následně na Fakultě tělesné kultury.

V bakalářské práci jsem se dále zabýval vlivem rodného prostředí na profesní dráhu Prof. Bohuslava Hodaně, významem aktivního pohybu v jeho životě a vlivem politické situace na jeho profesní dráhu.

V neposlední řadě byly v práci zahrnuty i přínosy Prof. Bohuslava Hodaně pro Univerzitu Palackého, do kterých řadíme především vznik Fakulty tělesné kultury, na které byly vytvořeny nové vědní obory, především se jednalo o rekreologii a fyzioterapii. Dále přispěl svou pedagogickou činností, kde rozvíjel u mnoha studentů povědomí týkající se osobnosti učitele, kinantropologie apod., až do srpna roku 2011, kdy byla jeho činnost s Fakultou tělesné kultury ukončena.

9 SOUHRN

V části přehledu poznatků se práce zaměřujeme na vznik a vývoj Univerzity Palackého. Dále navazujeme fakultami, na kterých působil Prof. Bohuslav Hodaň. Jmenovitě se jedná o fakultu Pedagogickou a Fakultu tělesné kultury spadající pod UP, Fakultu sportovních studií v Brně spadající pod Masarykovu univerzitu a Fakultu společenských studií ve Vsetíně. Kapitola o Univerzitě Palackého byla zakončena vývojem studia učitelství tělesné výchovy v Olomouci. Následně jsme navázali na vývoj vysokoškolského zákona, kromě toho byly zjištěny i informace o vývoji akademických titulů a zároveň byl využit vysokoškolský zákon pro zjištění změn ve funkci děkana. Přehled poznatků nám uzavřela kapitola o kinantropologii.

Hlavním cílem bakalářské práce je popsat osobní a profesní život Prof. Bohuslava Hodaně a podat o něm co nejvíce informací. Toho jsme dosáhli především užitím orální historie a archivní metody.

Ve výsledkové části jsme se zabývali životem Prof. Hodaně. Nejprve jsme zkoumali jeho osobní život, tzn. kde se narodil, kde žil, jaké měl dětství, čemu se věnoval a jakými kroky se dostal na svou profesní dráhu učitele. Navazovali jsme na jeho profesní život, ve kterém vystřídal mnoho pracovních pozic (učitel, odborný asistent, děkan, ...). Studie objasňuje informace o jeho působení na Univerzitě Palackého a zároveň se zabývá politickými vlivy vůči jeho profesi v té době. Tato práce navazuje v další kapitole na jeho jmenování děkanem, které bylo ovlivněno změnou politického režimu a objasňuje nám činnost Prof. Hodaně v děkanském období. V práci je zahrnutý i význam aktivního pohybu v životě Prof. Hodaně a jsou zpracovány i jeho přínosy pro Univerzitu Palackého.

V diskuzi jsme se zabývali metodikou týkající se orální historie, kde jsme si vysvětlili možné výhody a nevýhody jejího užití pro naši práci. Dále byla řešena pohybová aktivita, která ovlivnila život Prof. Hodaně. V závěru kapitoly jsme věnovali pozornost politickým vlivům v rodině a životě Prof. Hodaně.

V kapitole obsahující závěry jsme zjistili, že Prof. Hodaň pochází z dělnické rodiny a začátky jeho profesní dráhy začínají po úspěšném absolvování studia na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Bylo zjištěno že vystřídal mnoho pozic, od učitele na ZŠ v Zátoru, až po děkana Fakulty tělesné kultury. Za nejvýznamnější přínos během jeho působení na Univerzitě Palackého je vznik Fakulty tělesné kultury a vznik nových vědních oborů (rekreologie a fyzioterapie).

Tato bakalářská práce, která charakterizuje osobnost Prof. Bohuslava Hodaně, by měla sloužit jako zdroj informací pro všechny, kteří se zajímají nejen o významné osobnosti tělesné kultury, ale například se zajímají i o historii Univerzity Palackého, kterou i tato práce částečně nabízí.

Další výzkum by mohl být zaměřen na publikační činnost Prof. Bohuslava Hodaně a na následující děkany Fakulty tělesné kultury.

10 SUMMARY

In the overview section, the thesis focuses on the foundation and development of Palacký University. We continue with the faculties where Prof. Bohuslav Hodaň worked. Namely, the Faculty of Pedagogy and the Faculty of Physical Culture under UP, the Faculty of Sports Studies in Brno under Masaryk University and the Faculty of Social Studies in Vsetín. The chapter on Palacký University ended with the development of the study of physical education teaching in Olomouc. Subsequently, the development of the Higher Education Act was followed up, in addition to information on the development of academic degrees, and the Higher Education Act was used to identify changes in the position of dean. The chapter on kinanthropology concluded our overview of findings.

The main aim of the bachelor thesis is to describe the personal and professional life of Prof. Bohuslav Hodaň and to provide as much information about him as possible. This was achieved mainly by using oral history and archival methods.

In the results section we have dealt with the life of Prof. Hodaň. First, we examined his personal life, i.e. where he was born, where he lived, his childhood, what he did for a living, and the steps he took to reach his career as a teacher. We followed his professional life, in which he had many positions (teacher, assistant professor, dean, ...). The study clarifies the information about his work at Palacký University and at the same time deals with the political influences on his profession at that time. This thesis continues in the next chapter with his appointment as dean, which was influenced by the change of the political regime, and explains the activities of Prof. Hodaň during his dean's period. The importance of active movement in Prof. Hodaň's life is also included in the thesis and his contributions to Palacký University are elaborated.

In the discussion we dealt with the methodology concerning oral history, explaining the possible advantages and disadvantages of its use for our work. Furthermore, the physical activity that influenced the life of Prof. Hodaň was addressed. At the end of the chapter, we paid attention to the political influences in Prof. Hodaň's family and life.

In the chapter containing the conclusions, we found that Prof. Hodaň came from a working-class family and the beginning of his professional career started after his successful graduation from the Faculty of Education at Masaryk University in Brno. It was found that he had changed many positions, from a teacher at the primary school in Zátor, to the dean of the Faculty of Physical Culture. The most important contribution during his time at Palacký University was the establishment of the Faculty of Physical Culture and the creation of new scientific disciplines (recreology and physiotherapy).

This bachelor's thesis, which characterizes the personality of Prof. Bohuslav Hodaň, should serve as a source of information for all those who are interested not only in important personalities of physical culture, but also in the history of Palacký University, which this thesis offers in part.

Further research could be focused on the publishing activities of Prof. Bohuslav Hodaň and on subsequent deans of the Faculty of Physical Culture.

11 REFERENČNÍ SEZNAM

- Archiv univerzity Palackého v Olomouc (AUPO), fond Rektorát, kart. 522, inv. č. 9748. (Osobní spis).
- Bieberle, J. (2016). *Univerzita Palackého v Olomouci: (z historie a každodennosti akademické obce 1945-1990)* (1. vyd.). Olomoucké vzdělávací sdružení, z.s.
- Blahuš, P. (1993). Kinantropologie–vědní obor na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze. Stav a perspektivy kinantropologie (sborník), 7-11.
- Fakulta sportovních studií Masarykovy Univerzity. (2022). Historie fakulty. *Dostupné na:* <https://www.fsps.muni.cz/o-nas/o-fakulte/historie-fakulty>.
- Fakulta tělesné kultury. (2011). *Tělesná kultura v pohybu času: almanach k 20. výročí založení Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci*. Univerzita Palackého.
- Fakulta tělesné kultury. (2022). Základní informace. *Dostupné na:* <https://ftk.upol.cz/o-fakulte/zakladni-informace/>.
- Fakulta tělesné kultury UP. (2023, January 19). Vznik FTK UP [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=W5gL3Ajn3Ck>.
- Hodaň, B. (2006). *Sociokulturní kinantropologie* (1. vyd.). Masarykova univerzita.
- Hodaň, B. (2009). *K problému filozofické kinantropologie* (1. vyd.). Univerzita Palackého v Olomouci.
- Hodaň, B. (n.d.). *50 let na Univerzitě Palackého*, nepublikovaný rukopis.
- Hodaň, B., Šebek, L., & Hoffmannová, J. (2013). *Fenomén X-sportů a aktivit* (1. vyd.). Univerzita Palackého v Olomouci.
- Horák, S. (2022). *Historické střípky*. Fakulta Tělesné Kultury UP. *Dostupné na:* <https://ftk.upol.cz/absolventi/historicke-stripky/#c62058>.
- Horák, S., & Hodaň, B. (2014). Sociokulturní kinantropologie. *Dostupné na:* http://iks.upol.cz/wp-content/uploads/2014/03/Horak_Sociokulturni_kinantropologie.pdf
- Kirsten, W. (2010). *Creating Global Standards in Health Promotion Training - the International Institute for Health Promotion*. *Palestrica of the Third Millennium Civilization & Sport*, 11(4), 291–292.
- Komeščík, B. (2006). *Kinantropologie - antropomotorika - metodologie* (1. vyd.). Univerzita Palackého.
- Kosiewicz, J. (2010). *Social and biological context of physical culture and sport*. *Physical Culture and Sport. Studies and Research*.
- Lopes de Brito Palma, A. C. P. (2020). *Transcendence in the Kinanthropology of Manuel Sérgio*. *Dostupné na:* <https://doi.org/10.23925/1677-1222.2020vol20i1a8>
- Morkes, F. (1999). Zákony o vysokých školách z let 1948–1989. *Pedagogika*, 49, 115-127.
- Pála, K., & Všianský, J. (2001). *Slovník českých synonym*. Vyd. 3. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Pedagogická Fakulta UP. (n.d.). *Dostupné na:* <https://www.pdf.upol.cz/o-fakulte/zakladni-informace/>.

- Pojsl, M., Urbášek, P., Mlčák, L., Fiala, J., & Kašpar, Z. (2009). *Univerzita v Olomouci (1573-2009)* (1. vyd.). Univerzita Palackého v Olomouci.
- Scholl-Schneider, S. (2008). Vaněk, Miroslav/Mücke, Pavel/Pelináková, Hana: *Naslouchat hlasům paměti: teoretické a praktické aspekty orální historie* [Den Stimmen der Erinnerung lauschen: Theoretische und praktische Aspekte der Oral History].
- Schulz, J., Navrátil, J., Horejsek, J., & Holinková, J. (1973). *Kapitoly z dějin olomoucké university 1573-1973* (1. vyd.). Profil.
- Šantavý, F., & Hošek, E. (1980). *Organizace, pečeti a insignie olomoucké univerzity v letech 1573-1973* (1. vyd.). Univerzita Palackého.
- Štouračová, J. (2013). *Archivnictví*. Masarykova univerzita.
- Univerzita Palackého v Olomouci*. (1995). Univerzita Palackého.
- Univerzita Palackého. (2016). Dostupné na: <https://www.upol.cz/univerzita/zakladni-informace/historie-univerzity/>.
- Urbášek, P. (2008). *Vysokoškolský vzdělávací systém v letech tzv. normalizace* (1. vyd.). Univerzita Palackého v Olomouci.
- Urbášek, P., & Pulec, J. (2012). *Vysokoškolský vzdělávací systém v letech 1945-1969* (1. vyd.). Univerzita Palackého v Olomouci.
- Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky. (2008). *Internetová Jazyková příručka*. Zkratky titulu a hodností. Dostupné na: <https://prirucka.ujc.cas.cz/?ref=783&id=782#nadpis2>.
- Válková, H., & Štekr, V. (2001). *Fakulta tělesné kultury: FTK, 10 let UP* (1. vyd.). Univerzita Palackého v Olomouci.
- Vaněk, M. (2002). Centrum orální historie Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR. *Soudobé dějiny*. Dostupné na: http://www.coh.usd.cas.cz/pages_cz/centrum.htm
- Vaněk, M. (2003). *Orální historie : metodické a "technické" postupy* (1. vydání). Univerzita Palackého v Olomouci.
- Vaněk, M. (2016). *Orální Historie - Naslouchání, Porozumění, Hledání*. Slovak Ethnology / Slovenský Národopis, 64(2), 361–369.
- Waic, M. (2019). *Looking back at the quarter century of Kinanthropology*. Unde venis et quo vadis Kinanthropology. Acta Universitatis Carolinae: Kinanthropologica. Dostupné na: file:///C:/Users/Anton%C3%ADn/Downloads/Kinana_55_1_0005.en.cs.pdf
- Zákon č. 58/1950 Sb. Zákon o vysokých školách. Dostupné na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1950-58/zneni-0#cast1>.
- Zákon č. 19/1966 Sb. Zákon o vysokých školách. Dostupné na: [19/1966 Sb. Zákon o vysokých školách \(zakonyprolidi.cz\)](https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1966-19/zneni-0#cast1).

Zákon č. 39/1980 Sb. Zákon o vysokých školách. *Dostupné na:* [39/1980 Sb. Zákon o vysokých školách \(zakonyprolidi.cz\)](#).

Zákon č. 172/1990 Sb. Zákon o vysokých školách. *Dostupné na:* [172/1990 Sb. Zákon o vysokých školách \(zakonyprolidi.cz\)](#).

Zákon č. 111/1998 Sb. Zákon o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). *Dostupné na:* [111/1998 Sb. Zákon o vysokých školách \(zakonyprolidi.cz\)](#).

Zemánková, A. (2015). *Významné osobnosti olomoucké kinantropologie*. [Bakalářská práce]. Univerzita Palackého. *Dostupné na:* https://theses.cz/id/bj61pt/baka_TISK.pdf